

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií, Katedra ruských a východoevropských studií

Bakalářská práce

2014

Anna Brninská

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií, Katedra ruských a východoevropských studií

Anna Brninská

**Strana pro svobodu a otázka imigrace v
Nizozemsku**

Bakalářská práce

Praha 2014

Autor práce: **Anna Brninská**

Vedoucí práce: **doc. PhDr. Michal Kubát, Ph.D.**

Rok obhajoby: **2014**

Bibliografický záznam

BRNINSKÁ, Anna. *Strana pro svobodu a otázka imigrace v Nizozemsku*. Praha, 2014. 39 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra ruských a východoevropských studií. Vedoucí diplomové práce doc. PhDr. Michal Kubát, Ph.D.

Abstrakt

Tato bakalářská práce si klade za cíl analyzovat současnou vizi Strany pro svobodu (PVV) v otázce imigrace a přístupu k imigrantům s důrazem na Imigrační plán, který má strana ve svém programu jako jeden z nejdůležitějších bodů. Cílem této práce je zjistit, zda negativní projevy strany PVV proti imigrantům není pouze rétorika, ale zda se tento postoj projevuje i v aktivní politické činnosti. Zkoumanou hypotézou v této práci je fakt, že ve skutečnosti tato strana není v této oblasti radikální a je to pouze rétorika k rozšíření své voličské základny pro získání křesel v parlamentu. Zde chce však prosazovat zejména své cíle v oblasti ekonomiky, nikoliv imigrace. Výsledná analýza všech pramenů určuje, zda strana PVV prosazuje svůj volební program v otázce imigrace i v praxi. Základními prameny jsou v tomto případě prohlášení a návrhy přednesené zástupci strany PVV na zasedáních dolní komory parlamentu (Tweede Kamer der Staten-Generaal).

Zároveň si práce klade za cíl zjistit, zda je stanovisko strany PVV v otázce imigrace rozhodující pro její voliče a zda by tuto stranu volili i v případě jiného přístupu k této otázce. Pro tento výzkum je použito výsledků již dříve provedených průzkumů veřejného mínění a také rozborů účastí při nizozemských parlamentních volbách.

Abstract

This thesis aims to analyze the current vision of the Party for Freedom (PVV) on immigration and its approach to immigrants, with an emphasis on Immigration plan that the party has in its program as one of the most important topics. The purpose of this work is to determine if the negative attitude of PVV against immigration is not just rhetorical matter, but whether this attitude is even used in active political manifestations. Tested hypothesis in this paper is, that in fact this party is not radical in this area, and it is only rhetorical fallacy to expand its electoral base to obtain seats in parliament. Here, in parliament, PVV wants to pursue its goals especially in the area of economy, not in immigration. The final analysis of all sources defines whether the party PVV promoting his election program on immigration in practice. The main sources in this case are statements and arguments of PVV representatives presented at meetings of the Lower House (Tweede Kamer der Staten - Generaal).

This thesis also aims to determine whether the positions of the party on the issue of immigration is crucial to its voters and whether they would vote for this party even if PVV would change its approach to this problem. For this research are used results of previously conducted public opinion surveys and analyzes of participation in the Dutch parliamentary elections.

Klíčová slova

Strana pro Svobodu, imigrace, Nizozemsko, Geert Wilders, Fitna, nizozemské volby, politické strany v Nizozemsku

Keywords

Party for Freedom, Immigration, the Netherlands, Geert Wilders, Fitna, Elections in the Netherlands, Dutch political parties

Rozsah práce: 63 701 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 5. 5. 2014

Anna Brninská

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala hlavně svým rodičům, sourozencům a také svým přátelům, kteří neúnavně věřili, že tuto práci a celé studium zdárně dokončím.

Obsah

BIBLIOGRAFICKÝ ZÁZNAM.....	5
PROHLÁŠENÍ.....	8
PODĚKOVÁNÍ.....	9
OBSAH.....	1
ÚVOD.....	2
SOUČASNÁ IMIGRAČNÍ POLITIKA NIZOZEMSKA A JEJÍ VÝVOJ.....	4
STRANA PRO SVOBODU.....	7
GEERT WILDERS.....	8
SIETSE FRITSMAN.....	9
VZNIK STRANY PRO SVOBODU.....	9
IMIGRAČNÍ PLÁN.....	12
PŘEDČASNÉ VOLBY 2010 A 2012.....	16
PŘEDČASNÉ VOLBY 2010.....	16
PŘEDČASNÉ VOLBY 2012.....	17
PROGRAM VERSUS AKTIVNÍ POLITIKA.....	21
KABINET BALKENENDE IV.....	21
<i>Aktivní politika v oblasti ekonomiky.....</i>	<i>22</i>
<i>Aktivní politika v oblasti imigrace a integrace.....</i>	<i>23</i>
<i>Fitna.....</i>	<i>23</i>
KABINET RUTTE I.....	24
<i>Aktivní politika v oblasti ekonomiky.....</i>	<i>25</i>
<i>Aktivní politika v oblasti imigrace (a integrace).....</i>	<i>26</i>
KABINET RUTE II.....	26
<i>Aktivní politika v oblasti ekonomiky.....</i>	<i>27</i>
<i>Aktivní politika v oblasti imigrace (a integrace).....</i>	<i>28</i>
<i>Udej si svého Východoevropana.....</i>	<i>29</i>
SHRNUTÍ.....	30
VOLIČI STRANY PRO SVOBODU.....	32
PROFIL VOLIČE PVV.....	33
VOLIČI A TÉMA IMIGRACE.....	34
SHRNUTÍ.....	36
ZÁVĚR.....	38
SUMMARY.....	40
POUŽITÁ LITERATURA.....	41
PRIMÁRNÍ ZDROJE.....	41
SEKUNDÁRNÍ ZDROJE.....	45
SEZNAM PŘÍLOH.....	52
PŘÍLOHY.....	53

Úvod

Strana pro svobodu (nizozemsky Partij voor de Vrijheid, zkráceně PVV) je nizozemská politická strana, která vznikla v roce 2006 odštěpením od Lidové strany pro svobodu a demokracii (VVD). Ihned po svém založení si získala početnou řadu příznivců díky národně-konzervativní povaze své politiky. Strana převážně těží svoji popularitu z všeobecné nespokojenosti se vstřícnou politikou nizozemské vlády vůči přistěhovalcům a s tím související rozšiřující se multikulturní společností. V roce 2006 uveřejnila strana takzvaný *Imigrační plán*, který by měl vyjadřovat postoj strany k otázce imigrantů. Zde jsou navržena jistá opatření a řešení problému, kterým se přistěhovalectví jeví. Tento plán se mohl stát pro mnohé voliče rozhodujícím prvkem při volbách. Po úspěchu ve volbách roku 2006 se strana také dostala do nizozemského parlamentu. Tato strana je víceméně založena na popularitě politika Geerta Wilderse, jenž si svojí nacionalistickou rétorikou získal mnoho sympatizantů v na první pohled tolerantním Nizozemsku.

Tato práce si klade za cíl analyzovat současnou vizi Strany pro svobodu (PVV) v otázce imigrace a přístupu k imigrantům s důrazem na Imigrační plán, který má strana ve svém programu jako jeden z nejdůležitějších bodů. Strana PVV je známá svým negativním postojem vůči imigrantům. Cílem této práce je tedy zjistit, zda to není pouze rétorika, ale zda se tento postoj projevuje i v aktivní politické činnosti. Mojí hypotézou je skutečnost, že ve skutečnosti tato strana není v této oblasti radikální a je to pouze rétorika k rozšíření své voličské základny pro získání křesel v parlamentu. Zde chce však prosazovat zejména své cíle v oblasti ekonomiky, nikoliv imigrace. Výsledná analýza všech pramenů by měla jasně určit, zda strana PVV prosazuje svůj volební program v otázce imigrace i v praxi. Zároveň si práce klade za cíl zjistit, zda je stanovisko strany PVV v otázce imigrace rozhodující pro její voliče a zda by tuto stranu volili i v případě jiného přístupu k této otázce. Klíčové výzkumné otázky tedy zní: „Je negativní postoj k imigrantům pouze rétorika strany?“, „Jak se daří straně plnit body Imigračního plánu v praxi?“ a „Jak tento postoj ovlivňuje volitelnost strany u jejích voličů?“.

První kapitola této práce se zabývá současnou imigrační politikou Nizozemska a jejím vývojem. V následující kapitole je představena Strana za svobodu, její vznik, vývoj, orientace na politickém spektru a nejvýraznější představitelé. Ve třetí kapitole budu zkoumat takzvaný *Imigrační plán*, který v další kapitole podrobím srovnání s programem, který byl uveřejněný při příležitosti parlamentních voleb v roce 2012.

V páté kapitole bude zkoumáno, zda se volební program shoduje s praktickou politikou strany v otázce imigrace. Tímto bych chtěla zjistit, jestli se přístup strany PVV v této otázce změnil nebo zůstal stejný a tím analyzuji současnou imigrační politiku strany. Dále se zde budu zabývat názory voličů PVV. Analýzou již dříve zkoumaného mínění voličů strany PVV bude zjištěno, zda je otázka imigrační politiky strany pro ně klíčová či nikoliv a zdali případná změna v imigrační otázce měla vliv na jejich rozhodování při volbách. V závěru práce bude uvedena jasná analýza současného přístupu PVV k otázce imigrace, vyvrácení nebo potvrzení stanovené hypotézy a zároveň vyjádření reprezentativního vzorku voličů strany, zda tento přístup ovlivnil jejich rozhodování při volbách.

V této práci bude použita kvalitativní metoda výzkumu. Úkolem kvalitativní metody bude, na základě analýzy a studia dostupných dokumentů a následné konfrontace zjištěných údajů, vyzkoumat do jaké míry se volební program shoduje s jeho prováděním do praxe a tím tedy stanovit současnou imigrační politiku PVV. Analýza dat zjištěných z veřejných průzkumů mezi voliči PVV bude použita ke zhodnocení stanoviska voličů strany PVV.

Při zpracování své bakalářské práce pracuji převážně s primárními prameny, jakými jsou oficiální dokumenty vydané stranou PVV, nizozemskou vládou a nizozemským statistickým úřadem. Dále se v této práci opírám o odbornou literaturu. Do té zahrnuji publikace nizozemských politologů, historiků a novinářů a také se zde opírám o novinové články uveřejněné v seriózních periodikách, jakým je například deník *De Volkskrant*. V této práci nezohledňuji díla autorů, kteří by mohli mít na tuto problematiku subjektivní či jednostranný náhled. Příkladem může být bývalý politik strany PVV Jhim van Bommel a jeho publikace *Wilders ring van discipelen, angst en wantrouwen als bouwstenen van een politieke partij*. Není zde také použito periodik, které jsou čistě pravicové (*Elsevier*) nebo čistě levicové (*Vrij Nederland*).

Současná imigrační politika Nizozemska a její vývoj

Nizozemsko bylo dlouhou dobu, již od reformace v 16. století, považováno za velmi tolerantní zemi v oblasti přijímání utečenců z různých částí světa, různého náboženství či politického smýšlení a stalo se tak útočištěm pro mnoho pronásledovaných lidí, kteří byli nuceni opustit své rodné země.

Přistěhovalci proudili do Nizozemska ve čtyřech velkých vlnách. Ve 20. století přišla první vlna po druhé světové válce, kdy například mezi lety 1946-1958 bylo okolo 300 000 lidí repatriováno z bývalých kolonií.¹ V 60. a 70. letech nadměrné požadavky na pracovní sílu, a zároveň velký nedostatek vlastních pracujících, přilákaly imigranty z východní Evropy a severní Afriky. Tito pracovníci, takzvaní gastarbeiteři, sem přicházeli za vidinou rychlého výděлку a poměrně brzkého návratu domů, který se však neustále protahoval. Na konci 70. let až do poloviny 90. let byl tedy migrační proud směřující do Nizozemska motivován hlavně slučováním rodin zde již pracujících gastarbeiterů. Od poloviny 90. let tato vlna postupně opadá a do Nizozemska směřují hlavně odborníci z různých oblastí. V současné době žije v Nizozemsku více než 3,5 milionů osob, které jsou z první či druhé generace imigrantů.² Počet imigrantů žijících v Nizozemsku narostl od roku 2000 do roku 2013 téměř o milion.³

V rámci tohoto zvýšeného zájmu muselo Nizozemsko zaujmout oficiální postoj ke vzrůstajícímu počtu imigrantů. První dokument, který obsahoval ucelený pohled na přistěhovaleckou politiku, byl v roce 1970 dokument s názvem Memorandum o zahraničních pracujících (Nota Buitenlandse Werknemers).⁴ V tomto prohlášení byla také prvně zmíněna pravidla pro slučování rodin přistěhovalců.⁵ V roce 1974 bylo k Memorandu o zahraničních pracujících připojeno takzvané Memorandum o odpovědi (Nota Buitenlandse Werknemers, memorie van antwoord).⁶ V tomto memorandu byla definována odpovědnost Nizozemska za integraci gastarbeiterů do své společnosti. Tato

---

¹ HAMMAR, Tomas. *European immigration policy: a comparative study*. Transferred to digital print., paperb. re-issue. Cambridge: Cambridge University Press, 2009, str. 52.

² CENTRAAL BUREAU VOOR DE STATISTIEK. Bevolking; kerncijfers. CENTRAAL BUREAU VOOR DE STATISTIEK. *CBS StatLine* [online]. 21. 10. 2013 [cit. 20. 3. 2014]. Dostupné z: [http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=37296ned&D1=a&D2=0,10,20,30,40,50,60,\(1-1\),1&HD=130605-0924&HDR=G1&STB=T](http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=37296ned&D1=a&D2=0,10,20,30,40,50,60,(1-1),1&HD=130605-0924&HDR=G1&STB=T).

³ Tamtéž.

⁴ SIEGEL, Melissa. Immigration and Social Protection in the Netherlands. *United Nations University* [online]. 8. 8. 2011 [cit. 27. 3. 2014]. Dostupné z: <http://unu.edu/publications/articles/immigration-and-social-protection-in-the-netherlands.html#info>.

⁵ DOESSCHATE, Jan Willen ten. *Asielbeleid en belangen: het Nederlandse toelatingsbeleid ten aanzien van vluchtelingen in de jaren 1968-1982*. Hilversum: Verloren, 1993, str. 31.

⁶ tamtéž.

politika umožňovala zahraničním pracujícím lepší dostupnost veřejných služeb, sociálního zabezpečení a také poskytovala kulturní podporu. Kulturní podpora zahrnovala například speciální muslimské či hindské školy. V 90. letech začala být tato politika „integrace a zároveň zachování vlastní etnické identity“ kritizována, protože přispívala k segregaci a nezaměstnanosti první a druhé generace přistěhovalců převážně z muslimských států, jakými jsou například Maroko nebo Turecko.⁷

V roce 1998 vstoupil v platnost Zákon o propojení (Koppelingswet), který stanovil, že cizinci bez povolení k pobytu nebo bez pracovního povolení nemají nárok na žádné služby, včetně například pojištění nebo studentských stipendií.⁸ Zároveň tento zákon umožnil propojení databází institucí, se kterými by mohl cizinec přijít do styku (školy, úřady, zdravotní zařízení).

V roce 2001 se urychlil proces rozhodování a posuzování žadatelů o azyl. V tomto roce vstoupil v platnost Zákon o cizincích (Vreemdelingenwet).⁹ Hlavním cílem tohoto zákona bylo urychlení procesu rozhodování o schválení žádosti o povolení k pobytu, které předtím trvalo i několik let. O přijetí mohlo být rozhodnuto už do šesti měsíců.¹⁰ Zároveň byl po vraždách Pima Fortuyna a Thea van Gogha zpřísněn výběr žadatelů.

Nejvýraznější změnu v legislativě a v přístupu k imigrantům znamenalo přijetí Zákona o naturalizaci (Wet inburgering), který vstoupil v platnost k 1. lednu 2007. Tento zákon byl prvně navržen již v roce 2005 tehdejší ministryní pro imigraci, integraci a azyl Ritou Verdonk (VVD) a byl schválen již v roce 2006.¹¹ Zákon o integraci nařizuje imigrantům, kteří žádají o trvalý pobyt, složit jazykovou zkoušku a zkoušku ze znalostí nizozemských reálií. Tato povinnost se vztahuje nejen na nově příchozí imigranty od 16 do 65 let, ale také na ty, kteří zde žijí již delší dobu. Zároveň se však nevztahuje na občany EU, Švýcarska a Turecka. Nově příchozí přistěhovalci

---

⁷ MEETEREN, Masja van et al. Destination Netherlands: History of Immigration and Immigration Policy in the Netherlands. HO, Judy. *Immigrants: acculturation, socioeconomic challenges and cultural psychology*. Spojené státy americké: Nova Science Pub Inc, 2013, 113 – 170, str. 118.

⁸ SIEGEL, Melissa. Immigration and Social Protection in the Netherlands. *United Nations University*[online]. 8. 8. 2011 [cit. 27. 3. 2014]. Dostupné z: <http://unu.edu/publications/articles/immigration-and-social-protection-in-the-netherlands.html#info>.

⁹ Vreemdelingenwet 2000. OVERHEID. *Overheid.nl* [online]. 2000, 19. 3. 2014 [cit. 25. 3. 2014]. Dostupné z: http://wetten.overheid.nl/BWBR0011823/geldigheidsdatum_19-03-2014.

¹⁰ MEETEREN, Masja van et al. Destination Netherlands: History of Immigration and Immigration Policy in the Netherlands. HO, Judy. *Immigrants: acculturation, socioeconomic challenges and cultural psychology*. Spojené státy americké: Nova Science Pub Inc, 2013, 113 – 170, str. 119.

¹¹ Wet inburgering. OVERHEID. *Overheid.nl* [online]. 2006, 31. 3. 2014 [cit. 31. 3. 2014]. Dostupné z: http://wetten.overheid.nl/BWBR0020611/geldigheidsdatum_31-03-2014.

mají tři a půl roku (ve zvláštních případech dokonce pět let)¹² na složení této zkoušky. Z počátku podporovala nizozemská vláda finančně jazykové lektory, kteří učili nově příchozí imigranty nizozemštině. Tuto výuku organizovaly jednotlivé obce. To se však k 1. lednu 2013 změnilo a nyní si vše musí hradit žadatel o pobyt sám.¹³

Zvláštním případem v imigrační politice Nizozemska je vyhlášení takzvaného Generálního pardonu (nizozemsky *Generaal pardon*). Tato amnestie byla vyhlášena nizozemskou vládou pod vedením Jana Balkenendeho v roce 2007 a týkala se žadatelů o azyl, kteří podali žádost před rokem 2001 a kteří stále setrvali na území Nizozemska. Ti měli obdržet povolení k pobytu, jelikož již splnili určité podmínky. Mezi tyto podmínky patřila míra integrace (například zvládnutí nizozemštiny) a například placená práce a odvádění daní. Okamžitě vyloučení z výhody Generálního pardonu byli imigranti se záznamem v trestním rejstříku nebo ti, jež byli usvědčeni a odsouzeni z válečných zločinů a strávili ve vězení více než měsíc.¹⁴ Díky této amnestii mělo podle odhadů obdržet povolení k pobytu přibližně 27 500 jednotlivců.¹⁵ Na konci ledna roku 2008 obdrželo 25 000 cizích státních příslušníků oznámení, že jim bylo uděleno povolení k pobytu. Naopak 5 000 imigrantů bylo odmítnuto, přičemž nejčastějším důvodem byla přerušovaná doba pobytu na území Nizozemska.¹⁶

I přes v minulosti velmi vstřícný přístup k žadatelům o trvalý pobyt je v současné době Nizozemsko jedinou zemí na světě, která požaduje složení zkoušky z jazyka a reálií své země pro nově příchozí žadatele o trvalý pobyt.

---

¹² Zvláštní případy se například týkají negramotných jedinců.

¹³ Inburgering en integratie in Nederland: Strengere eisen inburgering. *De Rijksoverheid* [online]. 2014, 2014 [cit. 27. 3. 2014]. Dostupné z: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/inburgering-en-integratie/inburgering-en-integratie-in-nederland>.

¹⁴ BBC. Dutch MPs back immigrant amnesty. *BBC NEWS* [online]. 2007, 12. 6. 2007 [cit. 19. 4. 2014]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/6746225.stm>.

¹⁵ OECD. *International migration outlook annual report 2008 edition*. 2008 ed. Paříž: Organisation for Economic Co-operation and Development, 2008, str. 264.

Dostupné z: <http://www.oecd.org/migration/mig/41255966.pdf>.

¹⁶ Tamtéž.

Strana pro svobodu

I přes tuto zpřísňující se imigrační politiku Nizozemska, zůstává tato země stále velmi otevřená různým migračním vlnám. Po atentátu na Pima Fortuyna v roce 2002 a brutální vraždě Theo van Gogha spáchané v roce 2004 islámským teroristou marockého původu se však nizozemská společnost začala více zajímat o problém imigrantů na území Nizozemska a zároveň byl vyvíjen tlak na politiky, aby přijali určitá opatření proti střetu kultur.

V rámci politické debaty se v tomto ohledu velmi prosazovala VVD (Lidová strana pro svobodu a demokracii (nizozemsky Volkspartij voor Vrijheid en Democratie), která požadovala ještě přísnější postupy pro přijetí nových migrantů. Jak bylo zmíněno v první kapitole, nejrazantnější změnu prosadila členka VVD a tehdejší ministryně pro imigraci, integraci a azyl Rita Verdonk. Razantnější rétorika této strany však ustoupila do pozadí v roce 2002, kdy Pim Fortuyn založil vlastní, radikálně pravicovou stranu List Pima Fortuyna. Tato strana se velmi vyhrazovala vůči přistěhovalcům z islámských zemí. Po úspěšném atentátu na Fortuyna v roce 2002 však strana bez charismatického vůdce upadala v zapomnění. Ještě v tomtéž roce získala strana ve volbách do dolní komory 17 % všech hlasů.¹⁷ Rozpory ve vládě mezi stranami CDA, D66 a VVD nakonec zapříčinily pád celého kabinetu předsedy Balkenendeho a bylo potřeba vypsát nové volby do dolní komory. Jádrem sporu se nacházelo v krizi kolem ministryně pro imigraci, integraci a azyl Rity Verdonk. Problém souvisel s aférou poslankyně somálského původu Ayaan Hirsi Ali, které hrozila ztráta občanství, protože v roce 1992 uvedla nepravdivé údaje do žádosti o azyl v Nizozemsku, kdy neuvedla své pravé jméno.¹⁸ Ayaan Hirsi Ali se zřekla postu poslankyně a odešla do Spojených států.

V předčasných volbách v roce 2006 nezískala strana List Pima Fortuyna ani jedno křeslo¹⁹ a její pozici na politickém spektru Nizozemska vystřídala strana dalšího

¹⁷ LPF en Tweede Kamerverkiezingen 2002. PARLEMENTAIRE DOCUMENTATIE CENTRUM VAN DE UNIVERSITEIT LEIDEN. *Parlement & Politiek* [online]. 2014 [cit. 10. 4. 2014]. Dostupné z: http://www.parlement.com/id/vhl8kxlobhzt/lpf_en_tweede_kamerverkiezingen_2002.

¹⁸ BBC. Dutch ex-MP retains citizenship. *BBC NEWS* [online]. 27. 6. 2006 [cit. 12. 4. 2014]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/5120846.stm>.

¹⁹ DE KIESRAAD. Proces-verbaal van de zitting van het centraal stembureau tot het vaststellen van de uitslag van de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer. *De Kiesraad* [online]. 27. 11. 2006 [cit. 12. 4. 2014], str. 11.

Dostupné z: https://www.kiesraad.nl/sites/default/files/Proces-verbaal_Tweede_Kamer_2006.pdf.

kontroverzního politika Geerta Wilderse. A to i přesto, že zde není, kromě ideologického, žádné přímé spojení strany Geerta Wilderse a strany Pima Fortuyna.²⁰

Geert Wilders

Geert Wilders byl již od začátku devadesátých let členem Lidové strany pro svobodu a demokracii (VVD).²¹ Svoji politickou kariéru v této straně začal jako asistent ministra zahraničí Fritse Bolkensteina. „*S Bolkensteinem procestoval řadu zemí Blízkého východu a tehdejší návštěvy ho ještě utvrdily v proizraelském postoji, který získal již během svého dřívějšího dvouletého pobytu v této zemi. Práce pro ministra zahraničí mu brzo vynesla místo městského zastupitele v Utrechtu a následně dokonce poslanecký mandát.*“²² Avšak jeho radikálnější názory na vedení (anti)imigrační politiky se rozcházely s umírněnější politikou celé strany. V roce 2004 se rozhodl založit skupinu Groep Wilders, která se zformovala v dolní komoře parlamentu (Tweede Kamer der Staten-Generaal) poté, co se neshodnul s ostatními členy VVD v otázce přijetí Turecka do Evropské unie. Wilders se stále více uvnitř strany vyhraňoval vpravo, a to především svými názory a veřejnými prohlášeními. Požadoval zastavení imigrace, uzavření radikálních mešit a bezpodmínečný návrat mladých problémových „reljeugd“ zpět do země původu.²³ V roce 2004 vystoupil tedy ze strany VVD, ale své křeslo v dolní komoře neopustil.²⁴ Tento názorový rozkol mezi Wildersem a politiky Lidové strany vyvrcholil nakonec v roce 2006, kdy se Wilders rozhodl úplně se oddělit od strany VVD a založil vlastní politickou stranu, která „*bude na pravé straně politického spektra, s lidmi, kteří se nenechají umlčet.*“²⁵

²⁰ INOBUCHI, Takashi, BLONDEL, Jean: *Political parties and democracy: contemporary Western Europe and Asia*. 1st ed. New York, NY: Palgrave Macmillan, 2012, 254 str., str. 97.

²¹ Geert Wilders - CV: Biografie. PARTIJ VOOR DE VRIJHEID. PVV [online]. 2008 [cit. 13. 4. 2014]. Dostupné z: <http://pvv.nl/index.php/fracties/tweede-kamer/geert-wilders/curriculum-vitae.html>.

²² SOKOL, Petr. Geert Wilders - tvrdý kritik islámu. *CEVRO: Liberálně-konzervativní akademie* [online]. 18. 6. 2009 [cit. 13. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.cevro.cz/cs/213375-petr-sokol-geert-wilders-tvrdy>.

²³ Reljeugd je označení pro mladé přistěhovalce, kteří páchají větší či menší trestné činy.

²⁴ VOLKSKRANT. Wilders vertrekt uit VVD, blijft in Kamer (Gerectificeerd). *Volkskrant* [online]. 3. 9. 2004 [cit. 14. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2844/Archief/archief/article/detail/674372/2004/09/03/Wilders-vertrekt-uit-VVD-blijft-in-Kamer-Gerectificeerd.dhtml>.

²⁵ VOLKSKRANT. Wilders vertrekt uit VVD, blijft in Kamer (Gerectificeerd). *Volkskrant* [online]. 3. 9. 2004 [cit. 14. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2844/Archief/archief/article/detail/674372/2004/09/03/Wilders-vertrekt-uit-VVD-blijft-in-Kamer-Gerectificeerd.dhtml>.

Sietse Fritsma

Další výraznou postavou zastupující stranu PVV v dolní komoře parlamentu je Sietse Fritsma. Fritsma vystudoval sociální geografii a mezi lety 2000 – 2006 působil jako úředník v úřadu *Immigratie- en Naturalisatiedienst* (IND).²⁶ Toto oddělení je součástí ministerstva bezpečnosti a spravedlnosti a má na starosti administrativu v oblasti dozoru nad slučováním rodin přistěhovalců a v oblasti poskytování azylu, víz a jiných povoleních k pobytu. V roce 2005 se shodnul s Wildersem na kritice imigrační politiky a již v roce 2006 byl za stranu PVV zvolen do dolní komory parlamentu.²⁷ Zde působí nepřetržitě, a to i v současném kabinetu premiéra Rutteho. Fritsma se také podílel v roce 2006 na tvorbě takzvaného *Imigračního plánu*.

V dolní komoře parlamentu se projevuje nejčastěji návrhy na zastavení imigrace z islámských zemí, omezení projevů muslimských obyvatel či návrhy na takzvaný opt-out pro Nizozemsko v oblasti azylové a imigrační politiky.²⁸

Vznik Strany pro svobodu

Strana pro svobodu (nizozemsky Partij voor de Vrijheid, PVV) vznikla tedy na základech skupiny Groep Wilders, ze které se ještě v roce 2005 vytvořila Společnost Groep Wilders (Vereniging Groep Wilders), aby se v únoru 2006 dále transformovala do plnohodnotné a řádně registrované politické strany Partij voor de Vrijheid. Strana za svobodu je národně-konzervativní stranou a ve svých počátcích zaujímá tedy v pravolevém politickém spektru pozici napravo. Strana PVV je také od svých počátků silně euroskeptická.

Jedním z dalších rysů, kterými se tato strana liší od všech ostatních stran v Nizozemsku, je, že do této strany nelze vstoupit. Strana PVV nemá žádné členy, pouze jednoho člověka ve vedení a tím je její zakladatel Geert Wilders.²⁹ Ostatní se mohou stát příznivci strany ve Společnosti Groep Wilders, která je úzce spjata se stranou PVV a tedy pokud vykonávají její stoupenci politickou funkci, je to pod

²⁶ GEURTSSEN, Karen a Boudewijn GEELS. *Undercover bij de PVV: achter de schermen bij de politieke partij van Geert Wilders*. Amsterdam: Sirene, 2010, 165 str., str. 23.

²⁷ Tamtéž, str. 23.

²⁸ Viz kapitola *Program versus praktická politika*.

²⁹ RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN. Ledentallen Nederlandse politieke partijen per 1 januari 2010, 2011, 2012. *Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen: Rijksuniversiteit Groningen* [online]. 2012 [cit. 15. 4. 2014].

Dostupné z: <http://dnpp.eldoc.ub.rug.nl/FILES/root/Persberichtenledenta/Ledentallenperjanuari2012.pdf>.

hlavičkou PVV. Strana pro svobodu je zastoupena v obecních zastupitelstvech, v dolní i horní komoře parlamentu a také od roku 2009 v Evropském parlamentu.³⁰

V březnu 2006 vydala strana svůj první volební program pro řádné volby plánované na rok 2007. Tento program se jmenoval *Klare wijn* (Čisté víno) a nabízel tři základní témata pro budoucí voliče: nižší daně, tvrdý zásah proti imigraci a integraci a zlepšení školství.³¹

Snížením daní chtěla strana dosáhnout reformy veřejnosti, vytvořit prostor pro kreativitu a omezit roli vlády. V otázce imigrace a integrace strana v programu poukazovala na to, že není možné již dále přehlížet spojitost mnohých problémů s protizápadním postojem čistého islámu a je nutné přestat s podporou (muslimských) alochtonních obyvatel, kteří by se mohli stát základnou pro cíle extremistických muslimských skupin.³² Třetí pilíř volebního programu poukazuje na důležitost vzdělání, kultury a rodiny. Jak vyplývá z programu strany a dle Nolanova diagramu (obrázek č. 1) byla strana před předčasnými volbami v roce 2006 orientována vpravo a zároveň byla umístěna mezi hodnotami ekonomické svobody a sociální kontroly.

Dopad tohoto programu na voliče se projevil právě již dříve, neboť padla vláda premiéra Balkenendeho a byly vypsány předčasné volby. Ve svých prvních volbách do dolní komory zaznamenala strana poměrně velký úspěch. Tato v podstatě ještě nepřilíhš etablovaná strana získala 5,9 % procent z celkového počtu hlasů, stala se tak pátou nejúspěšnější stranou a zajistila si účast v dolní komoře parlamentu.³³ Koalici však zformovaly vítězné strany Křesťanskodemokratická výzva (Christen Democratisch Appèl, CDA), Strana práce (Partij van de Arbeid, PvdA) a Křesťanská unie (ChristenUnie). Strana PVV se tak s devíti křesly ocitla v opozici.

Geert Wilders postupem času stále hlasitěji kritizoval příchod dalších a dalších imigrantů z islámských zemí a jejich nepřizpůsobivost majoritní nizozemské společnosti. V rámci vypsání předčasných voleb v roce 2006 sepsal, společně se svým stranickým kolegou Sietsem Fritsmou, osmnáctibodový program týkající se imigrace

³⁰ Partij voor de Vrijheid (PVV). PARLEMENTAIRE DOCUMENTATIE CENTRUM VAN DE UNIVERSITEIT LEIDEN. *Parlement & Politiek* [online]. 2014 [cit. 15. 4. 2014]. Dostupné z: http://www.parlement.com/id/vhnm7m4rqi/partij_voor_de_vrijheid_pvv.

³¹ PARTIJ VOOR DE VRIJHEID. Klare wijn. *PVV* [online]. 2006 [cit. 20. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.pvv.nl/index.php/component/content/article.html?id=706:klare-wijn>.

³² PARTIJ VOOR DE VRIJHEID. Klare wijn. *PVV* [online]. 2006 [cit. 20. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.pvv.nl/index.php/component/content/article.html?id=706:klare-wijn>.

³³ INOBUCHI, Takashi, BLONDEL, Jean: *Political parties and democracy: contemporary Western Europe and Asia*. 1st ed. New York, NY: Palgrave Macmillan, 2012, 254 str., str. 97.

a integrace, který nazvali *Imigrační plán*. Tento plán se stal základem pro budoucí formování politiky Strany pro svobodu v otázce imigrace a integrace.

Imigrační plán

Takzvaný *Imigrační plán* vydala PVV v říjnu roku 2006 jako reakci na programy ostatních stran v rámci blížících se předčasných voleb, které byly stanoveny na 22. listopadu 2006. Geert Wilders odůvodnil uveřejnění tohoto plánu hlavně absencí otázky imigrace a integrace v předvolebním boji. Nepřítomnost otázky imigrace a integrace v předvolební debatě potvrdil i ekonom a profesor zabývající se globalizací na univerzitě v Groningenu Steven Brakman: "*Například jsem nic neslyšel o migraci na evropské úrovni, prostředí, mezinárodní ekonomice a vzrůstu zemí jako je Indie a Čína.*"³⁴ Program předvolebního boje byl dohodnut zúčastněnými politickými stranami na zasedání v Den Haagu.³⁵ Ačkoliv se ostatní strany takto domluvily, PVV se od tohoto plánu na vynechání problému imigrace a integrace distancovala. Především ve světle uveřejněných údajů o zvyšujícím se počtu žadatelů o azyl, které poskytla veřejnosti tehdejší ministryně Rita Verdonk (VVD).

Imigrační plán se skládá z 18 bodů pojednávajících o regulaci imigrace, ve kterých je popsán přístup k jednotlivým problémům, u některých bodů je přidán návrh řešení a zároveň i praktický příklad.³⁶ Samostatně stojící bod se týká poskytování azylu. Zde Wilders navrhuje zavést kvótu na přijetí maximálně 5000 uprchlíků ročně. Ovšem pouze v případě, že setrvání ve stávající oblasti pobytu je již dále nemožné.³⁷

První bod, nejradikálnější, se týká úplného zastavení imigrace, a to hlavně z Východu a zemích třetího (a hlavně islámského) světa na dobu minimálně pěti let.

Druhý bod se týká omezení v rámci manželství/partnerství. Každá osoba si může nyní (2006) přivést neomezené množství partnerů. PVV chce zavést omezení pouze na jednoho nezápadního partnera.

Následující bod se zabývá zákazem vstupu „bývalých“ partnerů. PVV chce zabránit takzvaným falešným vztahům, kdy se nový přistěhovalec dá dohromady s krajanem, který již občanství má, po třech letech (kdy získá povolení k pobytu) se rozvede a přivede si svého předchozího partnera, který mezitím zůstal v zemi původu.

³⁴ Nederlands politiek kijkt niet over landsgrenzen. *De Verdieping Trouw* [online]. 12. 12. 2006 [cit. 17. 4. 2014].

Dostupné z: <http://www.trouw.nl/tr/nl/4324/Nieuws/article/detail/1500656/2006/12/12/Nederlands-politiek-kijkt-niet-over-landsgrenzen.dhtml>.

³⁵ WILDERS, Geert a Sietse FRITSMA. PVV-immigratieplan: achttien maatregelen om de stroom ECHT in te dammen. PARTIJ VOOR DE VRIJHEID. *PVV* [online]. 2006 [cit. 17. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.pvv.nl/index.php/7-nieuws/nieuws/205-pvv-immigratieplan-achttien-maatregelen-om-de-stroom-echt-in-te-dammen.html>.

³⁶ Tamtéž.

³⁷ Tamtéž.

Čtvrtý bod pojednává o zákazu sjednocování rodin s (bývalým) kriminálním. Jelikož je podle strany PVV prokazatelné, že imigranti nezápadního původu páchají více trestných činů než imigranti ze západních zemí, vztahoval by se tento zákaz pouze na ně. Zároveň muži, kterým by bylo prokázáno páchání domácího násilí, by si nesměli přivést další ženy.

Bod číslo pět se vztahuje k prodloužení lhůty pro udělení povolení k pobytu. Dle PVV by bylo vhodné prodloužit dobu ze tří na deset let společného života, jelikož je tato krátká doba často velmi zneužívána k fingovanému manželství.

V šestém bodě je navržena kauce, kterou by musel partner již žijící v Nizozemsku složit, aby si mohl přivést manželku nebo manžela (partnerku/partnera) ze zahraničí. Výše této kauce by byla 10 000 Euro. V případě, že během prvních deseti let zažádá zahraniční partner o dávky, bude tato kauce použita právě na ně.

Následující bod tohoto programu omezuje migraci v rámci rodiny pouze na manžele a děti do 15 let.

Osmý bod se týká stanovení věku imigrantů pro založení rodiny. Strana PVV navrhuje věk minimálně 24 let pro založení rodiny, protože je možné, že před tímto věkem jsou novomanželé do sňatku nuceni svými rodiči. Toto omezení by platilo i pro Nizozemce, kteří by si chtěli vzít nezápadního cizince.

V devátém bodě se PVV vymezuje vůči evropské imigrační politice. Nizozemsko má dle PVV dodržovat absurdní ustanovení, že rodiny a rodinní příslušníci občanů EU, kteří mají bydliště v jiném členském státě EU, jsou také považováni za občany EU. Strana PVV nechce, aby imigrační politika byla řízena Evropskou unií, neboť se tato politika zatím jeví jako slabá a naivní.

V desátém bodě požaduje strana PVV větší kontrolu příjmů a plnění podmínek pro soužití. Mělo by se například více kontrolovat, zda dotyčná osoba, která si chce požádat o vpuštění partnera do Nizozemska, nepožívá výhody sociálního zabezpečení nebo obecní sociální služby. V případě, že je požívá, není totiž splněn požadavek dostatečného příjmu.

V jedenáctém bodě je uvedeno, že pokud v žádosti o pobyt uvede žadatel nepravdivé údaje, má mu být žádost zamítnuta. Poskytování falešných údajů je v praxi na denním pořádku. Zatím zde není žádný trest. Pokud i přes poskytnutí falešného údaje ještě splňuje všechny podmínky, pak tato lež nevede k zamítnutí žádosti o povolení k pobytu. To by se mělo změnit a žádost by měla být zamítnuta při jakémkoliv lživém údaji.

Dvanáctý bod se týká povolení pobytu. Povolení k pobytu může být odňato, jestliže si cizinec zřídil své trvalé bydliště mimo Nizozemsko. Pokud dle PVV žádají o povolení k pobytu v Nizozemsku, musí zde také žít. Proto navrhuje strana zákaz pobytu migrantů mimo území Nizozemska trvající déle než šest týdnů.

Ve třináctém bodě je řešena otázka deportace ilegálních imigrantů zpět do země původu. Jelikož se ilegální imigranti často velmi vzpouzejí při deportaci do své vlasti, navrhuje strana PVV použití speciálních letadel královského letectva a proškoleného personálu, aby nedocházelo k nepředvídaným událostem na běžných civilních letech.

V následujícím čtrnáctém bodě je navrženo, aby bez povolení k přechodnému pobytu nemohlo být vydáno povolení k pobytu trvalému. Zatím bylo běžnou praxí, že žadatelé o trvalý pobyt přijeli do Nizozemska a teprve poté zažádali o povolení k pobytu. Touto praxí se v Nizozemsku zvyšoval počet ilegálních imigrantů čekajících na udělení tohoto povolení.

Jelikož nebyl stanoven počet žádostí o povolení k pobytu, je v patnáctém bodě navrženo, aby byla povolena pouze jedna žádost pro každého uchazeče. Toto opatření by mělo zamezit nekonečnému žádání a prověřování jednotlivých žádostí a tím usnadnit a urychlit práci úřadů spojených s touto administrativou.

V šestnácté kapitole je definováno zacházení s přistěhovalci, kteří mají za sebou kriminální minulost. Strana PVV navrhuje, aby všichni imigranti, kteří někdy spáchali trestný čin a nemají nizozemskou státní příslušnost, byli bezpodmínečně vyhoštěni z Nizozemska. Stejně podmínky by platily i pro ty, kteří čekají na vypršení navrhované desetileté lhůty pro získání trvalého pobytu.

Jako nezbytnou podmínku vidí strana PVV takzvanou asimilační smlouvu, kterou navrhuje zavést do praxe v předposledním bodě. Podepsáním této smlouvy se žadatel o pobyt zaváže, že bude dodržovat nizozemské hodnoty a normy a porušení této smlouvy bude znamenat zamítnutí žádosti o povolení nebo přímo povolení k pobytu a okamžité vyhoštění. Smlouva bude mimo jiné obsahovat: rovnost mezi muži a ženami, zákaz použití fyzického násilí na ženách, princip oddělení církve a státu a svobodu homosexuálů.

V závěrečném bodě tohoto osmnáctibodového plánu se PVV zavazuje k podpoře návratu imigrantů do země původu. Podporou této repatriace si PVV slibuje ušetření nákladů spojené například se sociálními dávkami, příspěvky na bydlení apod. Zároveň v případě repatriace zaniká právo žadatele znovu si požádat o povolení k pobytu.

Tento program tedy jasně stanovil vizi strany PVV v otázce imigrace a integrace, zvláště v rámci imigrantů z takzvaných nezápadních zemí, pro předčasné volby roku 2006. Je otázkou, do jaké míry se tento plán udržel a zároveň promítl i do volebního programu pro volby vypsané na rok 2010 a dalšího volebního programu pro roky 2012 – 2017.

Předčasné volby 2010 a 2012

Strana pro svobodu měla v následujících dvou volbách do dolní komory parlamentu méně času sestavit detailnější a propracovanější program, jelikož v obou případech následovaly po pádu vlády předčasné volby. Volby v roce 2010 se konaly pouze o jedenáct měsíců dříve, ale volby v roce 2012 následovaly již po osmnácti měsících vlády prvního kabinetu premiéra Marka Rutteho, což mělo dopad na kvalitu volebního programu u stále ještě poměrně nové strany PVV.

Ve volbách v roce 2010 však strana použila ještě celkem obsáhlý, šedesátistránkový program, který v oblasti imigrace a integrace využil původního, velice široce rozpracovaného *Imigračního plánu*.

Předčasné volby 2010

Takto orientovaný a rozsáhlý program *Imigračního plánu* se do budoucna ukázal jako velmi přínosný. Jeho základ posloužil jako předloha pro část volebního programu *De agenda van hoop en optimisme* (Program naděje a optimismu), který byl připraven pro volby roku 2010. Program *De agenda van hoop en optimisme* byl napsán velice širokospektrálně. Zasahoval všechna možná témata a problémy. Od témat dotýkajících se sociálních jistot, přes kulturu, školství, bezpečnost až po problémy spojené se zvířaty a omezováním zemědělců Evropskou unií.

V otázce imigrace pak tento program upozorňoval na problém imigrace hlavně obyvatel islámských zemí. V programu pro nadcházející volby je jasně řečeno, že „*islám je především totalitní doktrína založená na nadvládě, násilí a útlaku*“.³⁸ Z této povahy islámu pramení podle PVV mnoho problémů včetně vzrůstajícího násilí v Nizozemsku proti homosexuálům, ženám, ale také vražd ze cti či předčasného ukončení školní docházky.³⁹ PVV v tomto programu požaduje zakázání amnestie pro tyto přistěhovalce a také požaduje zrušení statusu dvojího občanství. Řešení imigračního problému vidí PVV například v těchto krocích:⁴⁰

- Zákaz stavění dalších mešit a zavření všech islámských škol
- Žádné další dotace pro islámská média

³⁸ PARTIJ VOOR DE VRIJHEID. De agenda van hoop en optimisme: Een tijd om te kiezen: PVV 2010-2015. PVV [online]. 2010 [cit. 17. 4. 2014], str. 13. Dostupné z: http://www.pvv.nl/images/stories/Webversie_VerkiezingsProgrammaPVV.pdf.

³⁹ Tamtéž, str. 13.

⁴⁰ Tamtéž, str. 15.

- Zákaz nošení šátků a burek na veřejnosti
- Jestliže vstoupí Turecko do Evropské unie, Nizozemsko vystoupí
- Nelegální pobyt na území Nizozemska by měl být trestán
- Zákaz Generálního pardonu zákonem
- Omezit počet schválených povolení k pobytu na 1000 ročně
- Občanství by bylo možné získat až po deseti letech legálního pobytu za předpokladu, že žadatel nemá žádný záznam v trestním rejstříku
- Nárok na dávky by byl možný až po deseti letech práce v Nizozemsku
- Znovuotevření trhu práce pro Poláky, uzavření trhu pro Rumuny
- A především: úplný zákaz imigrace z islámských zemí

Překvapivě si tento rázný program získal velké sympatie mezi voliči. V roce 2010 byly vypsány předčasné volby, které následovaly po pádu vlády premiéra Jana Balkenendeho v únoru 2010 zapříčiněné neshodami ohledné prodloužení vojenské mise v Afghánistánu. „Z koalice odešla Strana práce, jejíž lídr Wouter Bos ostře odmítl ponechat v Afghánistánu menší kontingent vojáků i po roce 2010, jak požádalo Nizozemce NATO.“⁴¹

V těchto volbách získala PVV historicky největší počet křesel. Celkem pro PVV hlasovalo 1 454 493 obyvatel Nizozemska a strana tak získala 24 křesel v dolní komoře.⁴² Díky tomuto množství křesel byla strana přizvána do koalice s VVD a CDA v čele s premiérem Markem Ruttem, jelikož se stala třetí nejsilnější stranou v zemi. Tuto přímou účast ve vládě však strana odmítla a slíbila této koalici podporu, čímž jí zajistila těsnou většinu.

Předčasné volby 2012

První kabinet Marka Rutteho s tichou podporou PVV však nevládl příliš dlouho, pouhých 18 měsíců. Poté, co opustil stranu PVV poslanec Hero Brinkman z důvodu názorového rozkolu s Geertem Wildersem, ztratila koalice svoji většinu. Brinkman však nadále přislíbil svoji podporu vládě Marka Rutteho a zároveň slíbil, že nenechá vládu

⁴¹ Nizozemská vláda padla kvůli Afghánistánu. *EurActiv* [online]. 22. 2. 2010 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/bezpecnost-a-spravedlnost0/clanek/nizozemska-vlada-padla-kvuli-afghanistanu-007122>.

⁴² KUMMELING, H. R. B. M. et al.: Proces-verbaal Tweede Kamerverkiezing 2010. *Kiesraad: Verkiezingsuitslagen* [online]. 15. 6. 2010 [cit. 14. 4. 2014], str. 30. Dostupné z: https://www.kiesraad.nl/sites/default/files/Proces-verbaal_uitslag_TK_verkiezing_2010.pdf.

padnout.⁴³ To se však nepodařilo, neboť po sedmitýdenním vyjednávání o podobě rozpočtu na rok 2013, vydal dne 21. dubna 2012 Rutte prohlášení, že v tomto bodě nebylo dosaženo shody s Geertem Wildersem. „*Jednání o schodku začala 5. března poté, co nizozemská ekonomika upadla do recese. Cílem bylo dosáhnout dohody o škrtech ve výši 16 miliard eur (400 miliard korun). Odhady hovořily o letošním schodku státního rozpočtu ve výši asi 4,6 procenta hrubého domácího produktu, což je o 1,6 procentního bodu více, než umožňují unijní pravidla.*“⁴⁴

Wilders prohlásil, že již nadále nebude podporovat tuto vládu. „*Doufal jsem, že dokážeme něco vyjednat, ale tento balíček je nepřijatelný pro naši stranu i pro naši zemi. Je načase jít za nizozemskými voliči.*“⁴⁵ Premiér Rutte byl nucen podat demisi vlády. Tu přijala královna Beatrix dne 23. dubna 2012.⁴⁶ Na 12. září 2012 byly vypsány předčasné volby.

Strana pro svobodu v reakci na pád kabinetu a vypsání předčasných voleb sestavila nový volební program s názvem *Hún Brussel, óns Nederland* (Jejich Brusel, naše Nizozemsko). Program, stejně jako předchozí program z roku 2010, obsahuje velké množství témat z různých aspektů společnosti. Řešení problematiky imigrace a integrace strana shrnula do několika bodů, z nichž je zde uvedeno několik příkladů:⁴⁷

- Úplný zákaz imigrace z islámských zemí
- Žádná dvojí národnost
- Zákaz Generálního pardonu zákonem
- Nelegální pobyt na území Nizozemska by měl být trestán
- Omezit počet schválených povolení k pobytu na 1000 ročně
- Zákaz nošení šátků a burek na veřejnosti
- Zavedení zákazu minaretů
- Žádné nové mešity a žádné mešity v městských oblastech
- Výhody pouze pro ty, kteří mluví dobře holandsky a nenosí burku

⁴³ Brinkman stapt uit PVV-fractie. *NU* [online]. 20. 3. 2012 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.nu.nl/politiek/2767819/brinkman-stapt-pvv-fractie.html>.

⁴⁴ V Nizozemsku padla vláda. Kvůli úsporám. *Lidovky* [online]. 23. 4. 2012 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/v-nizozemsku-padla-vlada-0xf-/zpravysvet.aspx?c=A120423_132159_In_zahranici_jv.

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ Rutte biedt ontslag kabinet aan. *Rijksoverheid* [online]. 23. 4. 2012 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.rijksoverheid.nl/nieuws/2012/04/23/kabinet-biedt-ontslag-aan.html>.

⁴⁷ PARTIJ VOOR DE VRIJHEID. *Hún Brussel, óns Nederland: Verkiezingsprogramma 2012 - 2017. PVV* [online]. 2012 [cit. 18. 4. 2014].

Dostupné z: <http://www.pvv.nl/images/stories/verkiezingen2012/VerkiezingsProgramma-PVV-2012-final-web.pdf>.

- Žadatelé o azyl nebudou zvýhodňováni při žádostech o byt apod.

Jak je z přehledu jednotlivých bodů patrné, v otázce imigrace a integrace se program vůbec nelišil od programu *De agenda van hoop en optimisme*. Ústředním motivem je stále úplné zastavení imigrace z islámských zemí. Ostatní body zůstaly zachovány a ani žádné nebyly přidány. Dá se tedy říci, že během dvou let se volební program strany v této otázce vůbec nezměnil.

Z porovnání obsahu *Imigračního plánu* z roku 2006 a obsahů volebních programů pro volby roku 2010 a 2012 vyplývá, že strana se z pečlivě propracovaného plánu dostala do roviny obecných a opakujících se jednotlivých populistických hesel, přičemž leitmotiv úplného zastavení imigrace z muslimských zemí zůstává nezměněn již od *Imigračního plánu*. Rozpracované jednotlivé body se smrskly na několikáslovná hesla, která mají údernější a přehlednější charakter. Zároveň také v obou programech pro rok 2010 a 2012 přibylo více konkrétních postojů vůči islámské menšině. Zatímco *Imigrační plán* se zabývá především asimilací jedinců a jejich vlivem v oblasti ekonomiky (ale také kriminality), je z obou volebních programů jasné, že se jedná spíše o hmatatelnější problémy spojené s už zde žijícími islámskými imigranty, se kterými se může ztotožnit budoucí volič PVV. V podání strany PVV představuje dle mého názoru *Imigrační plán* řešení příčin, kdežto oba volební programy nabízejí řešení již vzniklých následků.

I přes tuto údernější rétoriku v oblasti imigrace a integrace nedosáhla Strana pro svobodu ve volbách svého předchozího úspěchu, jelikož získala o 5,37 procentních bodů méně, což znamenalo v celkovém součtu ztrátu devíti křesel.⁴⁸ Nejvíce hlasů získaly strany Lidová strana pro svobodu a demokracii (41 křesel) a Strana práce (38 křesel) a bez problému společně zformovaly většinovou koalici s dohromady 79 křesly. Strana PVV se tak opět ocitla v opozici.

Datum oficiálního jmenování Rutteho vlády padlo již na 5. listopadu 2012. Mezi hlavní cíle této vlády, známé v Nizozemsku také jako Kabinet-Rutte II., patří uvedení veřejných financí do pořádku, spravedlivé rozdělení daní a zajištění

---

⁴⁸ BIJLAGE persbericht 17 september 2012: Uitslag Tweede Kamerverkiezing 12 september 2012. *Rijksoverheid* [online]. 17. 9. 2012 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/richtlijnen/2012/09/17/bijlage-bij-persbericht-17-september-2012-uitslag-tweede-kamerverkiezing-2012/bijlage-bij-persbericht-uitslag-tweede-kamerverkiezing-12.pdf>.

udržitelného růstu ekonomiky.⁴⁹ Strana pro svobodu se však s touto vládou neshoduje v ekonomických otázkách, na rozdíl od vlády zaujímá protievropský postoj, ale zároveň se stále silně snaží ovlivňovat vládu v otázce imigrační a integrační politiky.

---

⁴⁹ Kabinet-Rutte II (2012-heden). PARLEMENTAIR DOCUMENTATIE CENTRUM VAN DE UNIVERSITEIT LEIDEN. *Parlement & Politiek* [online]. 2014 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: http://www.parlement.com/id/vj47glycfix9/kabinet_rutte_ii_2012_heden.

Program versus aktivní politika

Strana pro svobodu kombinuje ve svých volebních programech zdánlivě dvě hlavní témata: ekonomický liberalismus a konzervativní přístup k imigraci a integraci. Otázkou zůstává, co je pro tuto stranu důležitější téma, zda ekonomická svoboda jednotlivce s omezenými vládními zásahy či imigrace a integrace. Další otázkou také je, zda nevyužívá více populistické a líbivější téma problému imigrace a integrace pro získání křesel právě pro prosazování ekonomických reforem. Na obě otázky se pokusím nalézt odpověď srovnáním vývoje obou témat ve volebních programech a zároveň porovnáním aktivní politiky v rámci ekonomické a imigrační politiky.

Kabinet Balkenende IV.

V prvním volebním programu pro volby roku 2006 je oblast ekonomiky prvním ze tří hlavních bodů, i přestože je poměrně neurčitě vyjádřena. V programu *Klare wijn* stojí, že se Strana pro svobodu zavazuje ke snížení daní, snížení vládních zásahů a odstranění zbytečné regulace. Trh práce musí být mnohem pružnější, což by neměl být podle PVV žádný problém, pokud bude alespoň polovina administrativních úředníků propuštěna.⁵⁰

Druhým bodem je otázka imigrace a integrace. Zde je zmíněno pouze obecné zdůraznění, že Nizozemsku hrozí postupná islamizace. PVV zde rovněž zmiňuje, že alochtonní obyvatelé vykazují vyšší míru nezaměstnanosti a také kriminality. Těm, kteří spáchali trestný čin, by měl být odebrán pas a měli by být posláni do země původu. Celkově zde však není otázka imigrace a integrace příliš rozvedena, neboť toto téma bylo obšírně rozpracováno v *Imigračním plánu*.

Po úspěchu v těchto volbách a získáním křesel v dolní komoře parlamentu strana PVV mohla začít aktivní politiku jak v ekonomické, tak i imigrační politice. Aktivní politikou je v tomto případě myšleno dění v rámci dolní komory parlamentu, tzn. podávání návrhů na hlasování, návrhy zákonů souvisejících s politikou Strany pro svobodu. Pro tento účel jsou vybrány návrhy od roku 2007 do konce roku 2013.

---

⁵⁰ PARTIJ VOOR DE VRIJHEID. Klare wijn. PVV [online]. 2006 [cit. 20. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.pvv.nl/index.php/component/content/article?id=706:klare-wijn>.

Aktivní politika v oblasti ekonomiky

V září roku 2007 žádal Geert Wilders vládu, aby přehodnotila snížení podpory pro staré a hendikepované občany. Wilders v návrhu doporučuje, aby potřebné finance získala z rozpočtu pro veřejné vysílání.⁵¹ O pár dní později, kdy kabinet jednal o zvýšení DPH z 19 % na 20 %, požadoval Geert Wilders v návrhu z 20. září 2007, aby se takto získané peníze hledaly jinde, například seškrtnáním rozpočtu na rozvojovou pomoc.⁵² Vláda opravdu od zvýšení daně z přidané hodnoty upustila. Není však známo, že by podnětem byla Wildersova žádost.

V listopadu 2007 navrhl Tony van Dijck, člen frakce PVV, pozastavení zavedení 29% herní daně na hrací automaty.⁵³ Van Dijck v tomto návrhu prohlašoval, že daň by měla velký dopad na zaměstnanost, přežití některých podniků a také toto opatření může mít vliv na zaměření politiky na prevenci závislosti na hracích automatech. Van Dijck žádal o pozastavení tohoto návrhu. Žádost však byla zamítnuta, neboť od 1. července 2008 byla tato daň zavedena.⁵⁴

V roce 2008 se počet návrhů PVV obecně velmi snížil. V březnu 2008 žádal Tony van Dijck snížení administrativní zátěže pro občany a podniky a vyzýval vládu, aby při zavedení nových zákonů připravila minimálně další dva zákony jako kompenzaci, které by snižovaly předchozí administrativní zátěž.⁵⁵

V roce 2009 žádal Van Dijck zmražení penzí a garantování jejich výše až do roku 2011. Do této doby by dle návrhu měly být také zmrazeny výplaty z penzijních fondů a pozastaveny bonusy.⁵⁶

⁵¹ WILDERS, Geert. Nota over de toestand van 's Rijks Financiën (31 200 Nr. 24). PVV. *PVV* [online]. 20. 9. 2007 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.pvv.nl/index.php/17-in-de-kamer/moties/162-31-200-nota-over-de-toestand-van-s-rijks-financinr-24.html>.

⁵² WILDERS, Geert. Nota over de toestand van 's Rijks Financiën (31 200 Nr. 21). PVV. *PVV* [online]. 20. 9. 2007 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.pvv.nl/index.php/17-in-de-kamer/moties/165-31-200-nota-over-de-toestand-van-s-rijks-financinr-21.html>.

⁵³ VAN DIJCK, Tony. Wijziging van enkele belastingwetten (31 205 Nr. 42). PVV. *PVV* [online]. 21. 11. 2007 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.pvv.nl/index.php/in-de-media/17-in-de-kamer/moties.html?start=55>.

⁵⁴ Kansspelbelasting. *Belastingdienst* [online]. 2013 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: http://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/overige_belastingen/kansspelbelasting/kansspel_belasting/kansspelbelasting.

⁵⁵ VAN DIJCK, Tony. Kabinetsplan aanpak administratieve lasten (29 515 Nr. 232). PVV. *PVV* [online]. 12. 3. 2008 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.pvv.nl/index.php/17-in-de-kamer/moties/948-29-515-kabinetsplan-aanpak-administratieve-lasten-nr-232.html>.

⁵⁶ VAN DIJCK, Tony. Spoeddebat Pensioenen II – Motie. PVV. *PVV* [online]. 17. 3. 2009 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.pvv.nl/index.php/17-in-de-kamer/moties/948-29-515-kabinetsplan-aanpak-administratieve-lasten-nr-232.html>.

Aktivní politika v oblasti imigrace a integrace

V roce 2007 podal Geert Wilders návrh na odvolání dvou státních sekretářů Ahmeda Aboutaleba (sociální věci) a Nebahata Albayraka (spravedlnost), jelikož oba měli dvojí státní občanství.⁵⁷ Aboutaleb měl, kromě nizozemského pasu, marocký pas a Albayrak měl pas turecký. Wilders byl již v *Imigračním plánu* proti dvojímu občanství. Návrh však neměl žádnou šanci, protože ho nepodpořila žádná další strana.

V tomtéž roce podal Geert Wilders desetibodový návrh na zastavení islamizace Nizozemska.⁵⁸ Tento návrh se stal později základem pro program *Agenda van hoop en optimisme*. První bod se týkal úplného zastavení imigrace pro migranty z muslimských zemí, další body se pak věnovaly zákazu Koránu a nošení burky, uzavření radikálních mešit a zákazu stavění nových, vyhoštění cizích kriminálků atd. Všechny deset bodů je zmíněno právě v programu pro předčasné volby roku 2010.⁵⁹

V roce 2007 byl Wilders zaskočen, když kabinet schválil Generální pardon, který byl v rozporu se stanoviskem strany PVV v otázce imigrace. Přijetí této amnestie znamenalo pro stranu PVV rozšíření svého budoucího programu o bod, který se týká zákonného zákazu Generálního pardonu.

V roce 2008 nebyl Wilders, ani žádný z jeho stoupenců, příliš aktivní v dolní komoře, ale zaměřil se na mediální zobrazení jeho přístupu k muslimským imigrantům, které šokovalo širokou veřejnost.

Fitna

Jeden z nejvíce diskutovaných činů Geerta Wilderse, v rámci upozornění na problém islamizace Evropy a hlavně Nizozemska, bylo natočení krátkého filmu s názvem *Fitna*. Tento film vznikl v roce 2008. Geert Wilders měl z počátku velký problém, aby našel televizní stanici, která by tento film odvysílala. Nakonec se raději rozhodl uveřejnit tento snímek prostřednictvím internetu přes server Liveleak.⁶⁰

⁵⁷ PVV komt met motie tegen Aboutaleb en Albayrak. *Volkskrant* [online]. 24. 2. 2007 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2686/Binnenland/article/detail/836512/2007/02/24/PVV-komt-met-motie-tegen-Aboutaleb-en-Albayrak.dhtml>.

⁵⁸ WILDERS, Geert. Nota over de toestand van 's Rijks Financien (31 200 Nr. 25). PVV. *PVV* [online]. 20. 9. 2007 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.pvv.nl/index.php/17-in-de-kamer/moties/161-31-200-nota-over-de-toestand-van-s-rijks-financinr-25.html>.

⁵⁹ PARTIJ VOOR DE VRIJHEID. De agenda van hoop en optimisme: Een tijd om te kiezen: PVV 2010-2015. *PVV* [online]. 2010 [cit. 17. 4. 2014]. Dostupné z: http://www.pvv.nl/images/stories/Webversie_VerkiezingsProgrammaPVV.pdf.

⁶⁰ Film Wilders op internet gezet (video). *NU* [online]. 28. 3. 2008 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.nu.nl/algemeen/1499739/film-wilders-op-internet-gezet-video.html>.

Fitna je šestnáctiminutový snímek, ve kterém se prolínají záběry imámů čtoucích úryvky z Koránu a záběry teroristických činů (včetně toho z 11. září 2001). Wilders zde prezentuje muslimy jako zpátečnické, dočasně uvězněné ve vizi světa, jak byla prezentována v prvotních verších Koránu.⁶¹ I přes problémy s uveřejněním tohoto snímku, viděla film převážná většina Nizozemců.⁶² Pro Wilderse to znamenalo obrovský úspěch, protože tak získal zájem široké veřejnosti a pravděpodobně i nové voliče z řad odpůrců multikulturalismu.

V dalších letech Wilders stále podával různé návrhy na omezení imigrace či práva imigrantů v Nizozemsku. V květnu 2010 žádal vládu, aby přijala opatření, která by zamezila „masivní“ imigraci z nezápadních zemí. Tato „masová“ imigrace stojí podle Wilderse Nizozemsko 7,2 miliardy euro ročně.⁶³ Pro tento návrh hlasovali pouze zástupci PVV (celkem 9 hlasů) a návrh tedy nebyl přijat.⁶⁴

Další návrhy ani návrhy zákonů nebyly podány, neboť díky krizi v otázce zahraniční mise do Afghánistánu padla vláda Jana Balkenendeho a 14. října 2010 se předsedou nové vlády stal Mark Rutte.

Kabinet Rutte I.

V předvolebním programu PVV *Agenda van hoop en optimisme* je téma imigrace (o integraci se v případě tohoto programu nedá příliš mluvit, jelikož se jedná o „boj proti islamizaci a proti masové imigraci“)⁶⁵ na druhém místě hned za bezpečností, zatímco ekonomická otázka je umístěna až na posledním místě. V rámci řešení ekonomických problémů navrhuje Strana pro svobodu ve svém programu snížit počet politiků, snížit platy státním zaměstnancům a zároveň omezit jejich počet

⁶¹ ESPOSITO, John L a Ibrahim KALIN. *Islamophobia: the challenge of pluralism in the 21st century*. New York: Oxford University Press, 2011, 236 str., str. 48.

⁶² Tamtéž, str. 48.

⁶³ WILDERS, Geert. Financieel jaarverslag van het Rijk 2009 (32 360 Nr. 7). *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 20. 5. 2010 [cit. 18. 4. 2014].

Dostupné z: [http://www.tweedekamer.nl/downloads/document/index.jsp?id=4f1d9720-572e-4762-ab21-0369c30a1b76&title=Motie Wilders over het nemen van immigratiebeperkende maatregelen .pdf](http://www.tweedekamer.nl/downloads/document/index.jsp?id=4f1d9720-572e-4762-ab21-0369c30a1b76&title=Motie%20Wilders%20over%20het%20nemen%20van%20immigratiebeperkende%20maatregelen.pdf)

⁶⁴ TWEDEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie Wilders over het nemen van immigratiebeperkende maatregelen. *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 20. 5. 2010 [cit. 18. 4. 2014].

Dostupné z: <http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2010Z08652&did=2010D23550>.

⁶⁵ PARTIJ VOOR DE VRIJHEID. De agenda van hoop en optimisme: Een tijd om te kiezen: PVV 2010-2015. *PVV* [online]. 2010 [cit. 17. 4. 2014], str. 13.

Dostupné z: http://www.pvv.nl/images/stories/Webversie_VerkiezingsProgrammaPVV.pdf.

a celkově tím omezit byrokracii. PVV v tomto programu také navrhuje omezit takzvané „levicové koníčky“: rozvojovou pomoc, nerentabilní větrné elektrárny, vojenské zahraniční mise a podporu pro umění.⁶⁶

Díky tomuto programu, který byl právě zaměřen převážně proti imigraci občanů z muslimských zemí, získala strana PVV v dolní komoře parlamentu rekordní počet křesel a nový premiér Mark Rutte byl nucen zformovat takzvaný *gedoogdkabinet* (kabinet s podporou strany, která není zastoupena ve vládě).

Aktivní politika v oblasti ekonomiky

V rámci omezení vládních zásahů, které může iniciovat i sama královna (nyní král Willem Alexandr), a zachování tak ducha ekonomického liberalismu navrhoval Wilders dva týdny po uvedení nové vlády v říjnu 2010, aby královna nebyla již více součástí vlády. Tento návrh podpořily strany SP (Socialistická strana), D66 (Demokraté 66), GL (GroenLinks, Zelení) a PvdD (Partij voor de Dieren, Strana za práva zvířat). Největší strany PvdA a VVD a ostatní strany byly však proti a návrh tak neprošel poměrem hlasů 89 : 61.⁶⁷

V roce 2011, po ekonomické krizi v Řecku, Geert Wilders navrhoval, aby mu ze strany Nizozemska nebyla poskytnuta již žádná finanční pomoc. Tento návrh, který v sobě kombinoval postoj proti Evropské unii a zároveň zachování finančních zdrojů na domácí půdě pro potřeby „obyčejných občanů“, opět neuspěl.⁶⁸ O čtyři měsíce později, v září 2011, se Wilders opět pokusil podat návrh na vypsání referenda, které by stanovilo, zda bude Nizozemsko nadále podporovat slabé země (Řecko). Návrh byl opět zamítnut, neboť pro něj hlasovali pouze zástupci PVV.⁶⁹

⁶⁶ PARTIJ VOOR DE VRIJHEID. De agenda van hoop en optimisme: Een tijd om te kiezen: PVV 2010-2015. PVV [online]. 2010 [cit. 17. 4. 2014].

Dostupné z: http://www.pvv.nl/images/stories/Webversie_VerkiezingsProgrammaPVV.pdf.

⁶⁷ TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie Wilders over bewerkstelligen dat de Koning geen deel meer uitmaakt van de regering. *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 27. 10. 2010 [cit. 18. 4. 2014].

Dostupné z: <http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2010Z15383&did=2010D41607>.

⁶⁸ TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie Wilders over geen cent meer voor Griekenland. *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 19. 5. 2011 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2011Z10517&did=2011D26028>.

⁶⁹ TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie Wilders over een raadgevend referendum over steun aan zwakke landen. *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 22. 9. 2011 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2011Z18311&did=2011D45613>.

Aktivní politika v oblasti imigrace (a integrace)

Z důvodu krátkého působení prvního kabinetu premiéra Rutteho nestihl Geert Wilders podat mnoho návrhů na hlasování. Nicméně již v říjnu 2010 Wilders, s ohledem na boj proti dvojímu občanství stanoveným v *Imigračním plánu*, podal návrh, aby se státní sekretářka Veldhuijzen van Zanten-Hyllner vzdala svého druhého švédského občanství. Zástupci strany PVV byli jediní, kdo hlasovali pro schválení tohoto návrhu a návrh tedy nebyl přijat poměrem 126 : 24.⁷⁰

Podpora poskytnutá prvnímu kabinetu Marka Rutteho byla podle historika Koena Vossena vykoupena volnějším polem působnosti, který Rutte ponechal straně PVV v otázce imigrace a integrace.⁷¹ To se projevilo začátkem roku 2012, kdy nizozemská vláda vyhlásila k lednu 2013 přijetí zákona o zákazu nošení oblečení, jež zahaluje obličej. Zákon by se týkal všech druhů oblečení, které zahalují obličej a to včetně motocyklových helem, kukel a burek. Je zcela zřejmé, že se jedná hlavně o omezení nošení burek, protože málokdo nosí na veřejnosti helmu či kuklu. „Podle místního odborníka na islám univerzitního profesora Mauritse Bergera se jedná jen o symbolický krok, protože v Nizozemsku si zahaluje celý obličej jen necelá stovka žen.“⁷² V rámci Evropské unie platí podobný zákaz od roku 2011 ve Francii. Tento zákaz by byl sice pouze symbolickým krokem, ale příznivci Strany pro svobodu by byl jistě vnímán velice příznivě, jelikož by znamenal krok směrem k omezení projevu islámu v Nizozemsku. Díky tomu, že sám Geert Wilders vyslovil nedůvěru vládě, však tento zákon neprošel hlasováním a dosud ještě nebylo rozhodnuto, zda vstoupí v platnost či nikoli.

Kabinet Rute II.

Pro předčasné volby roku 2012 představila strana PVV program s názvem *Hún Brussel, óns Nederland*. Tento program byl založen převážně na kritice Evropské unie

⁷⁰ TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie Wilders over het opgeven van de Zweedse nationaliteit door staatssecretaris Veldhuijzen van Zanten. *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 27. 10. 2010 [cit. 18. 4. 2014].

Dostupné z: <http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2010Z15384&did=2010D41608>.

⁷¹ VOSSSEN, Koen: *Rondom Wilders: portret van de PVV*. Amsterdam: Boom, 2013, 311 str., str. 6.

⁷² ČTK. V burce ani helmě už chodit nesmíte, navrhuje v novém zákoně nizozemská vláda. *IHNED* [online]. 28. 1. 2012 [cit. 19. 4. 2014]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-54547360-v-burce-ani-helme-uz-chodit-nesmite-navrhuje-v-novem-zakone-nizozemska-vlada>.

(„*Budeme bojovat pro nacionalismu Evropské unie*“⁷³), ale zároveň v něm bylo opět obsaženo široké spektrum témat. „*V tomto volebním programu Vám prezentujeme naše možnosti pro Nizozemsko 2017. Jako vždy jsme pragmatičtí a patriotičtí. Ostatní strany hlasují pro islám nebo pro Evropskou unii; my hlasujeme pro Nizozemsko.*“⁷⁴

Ekonomika je druhou položkou v programu *Hún Brussel, óns Nederland*, hned za kritikou Bruselu. PVV chce snížit moc vlády, snížit daně a omezit pravidla na co nejmenší množství. To vše souvisí podle PVV s národní suverenitou, s populací, která není rozdělena masovou imigrací a se zdravými veřejnými financemi, které zajišťují nejlepší recept na hospodářský růst.⁷⁵

V rámci imigrační otázky zůstává stále hlavním cílem úplné zastavení přílivu imigrantů z muslimských zemí či případná zpětná imigrace (repatriace). Tím se podle PVV zbaví Nizozemsko kriminálních živlů a těch, kteří nemají žádnou práci a pouze využívají sociální systém („*pracuj nebo odejdi*“⁷⁶).

Aktivní politika v oblasti ekonomiky

Od začátku vlády Kabinetu Rute II. nepodala strana PVV příliš návrhů na změny v ekonomické oblasti. V únoru 2013 podal Sietse Fritsma vládě návrh na nezvyšování nájemného (nájemné by bylo navýšeno pouze o růst inflace). V návrhu Fritsma uvádí, že Nizozemsko čelí hluboké hospodářské krizi a je důležité, aby kupní síla občanů zůstala zachována. Proto je nutné nezvyšovat nájemné, aby nedocházelo k úbytku kupní síly nebo aby se lidé nemuseli stěhovat jinam. Tento návrh podpořila pouze Socialistická strana (SP) a návrh tak neprošel poměrem 120:30.⁷⁷

⁷³ PARTIJ VOOR DE VRIJHEID. Hún Brussel, óns Nederland: Verkiezingsprogramma 2012 - 2017. PVV [online]. 2012 [cit. 18. 4. 2014], str. 7.

Dostupné z: <http://www.pvv.nl/images/stories/verkiezingen2012/VerkiezingsProgramma-PVV-2012-final-web.pdf>.

⁷⁴ PARTIJ VOOR DE VRIJHEID. Hún Brussel, óns Nederland: Verkiezingsprogramma 2012 - 2017. PVV [online]. 2012 [cit. 18. 4. 2014], str. 7.

Dostupné z: <http://www.pvv.nl/images/stories/verkiezingen2012/VerkiezingsProgramma-PVV-2012-final-web.pdf>.

⁷⁵ Tamtéž, str. 18.

⁷⁶ Tamtéž, str. 25.

⁷⁷ TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie van het lid Fritsma over afzien van alle huurverhogingen boven op de inflatie. *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 13. 2. 2013 [cit. 18. 4. 2014].

Dostupné z: <http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2013Z02958&did=2013D06168>.

Stejně jako v roce 2007 žádal Geert Wilders v březnu 2013 vládu, aby omezila výdaje na rozvojovou pomoc a tyto ušetřené prostředky použila na daňové škrty pro občany Nizozemska. Tento návrh byl opět zamítnut, poměrem 135:15.⁷⁸

Později v červnu téhož roku navrhoval Wilders, aby vláda zvážila nezvyšování poplatků pro občany a podniky, ale aby je naopak snížila. Návrh byl, jako všechny ostatní návrhy z této oblasti, zamítnut poměrem 135:15.⁷⁹

Aktivní politika v oblasti imigrace (a integrace)

Zatímco v otázce ekonomiky se na půdě dolní komory parlamentu nejvíce angažoval Geert Wilders, v otázce imigrace a integrace navrhoval vládě nejvíce změn jeho stranický kolega a spoluautor *Imigračního plánu* Sietse Fritsma.

Již 21. listopadu 2012 podal návrh na deportaci cizinců, kteří nemají platné povolení k pobytu a zdržují se ve stanových táborech. Fritsma také požadoval, aby tyto tábory byly zrušeny, neboť jejich obyvatelé odmítají spolupracovat při vyřizování jejich návratu. Pro návrh hlasovali pouze poslanci zastupující stranu PVV a návrh tedy neprošel poměrem 135:15.⁸⁰

O týden později navrhoval Fritsma, aby vláda zajistila takzvaný opt-out, výjimku z práva EU pro daný členský stát, v případě azylové a přistěhovalecké politiky. Podle Fritsmy je tato politika zásadní pro nizozemskou společnost a podotkl, že evropské směrnice v tomto ohledu velmi omezují nizozemskou politiku. Proti návrhu byly všechny ostatní parlamentní strany a návrh tak neprošel poměrem 135:15.⁸¹ Na tom samém zasedání vlády pak opět Sietse Fritsma navrhl vládě, aby také zvážila svůj úmysl uplatnit znovu Generální pardon, protože by se vztahoval i na ty cizince, kteří spáchali

⁷⁸ TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie van het lid Wilders over het gebruiken van het budget voor ontwikkelingshulp voor lastenverlichting. *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 6. 3. 2013 [cit. 18. 4. 2014].

Dostupné z: <http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2013Z04345&did=2013D09060>.

⁷⁹ TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie van het lid Wilders over geen lastenverzwaarling maar lastenverlichting voor burgers en bedrijven. *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 26. 6. 2013 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z:

<http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2013Z13439&did=2013D27477>.

⁸⁰ TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie van het lid Fritsma over geen voorkeursbehandeling voor vreemdelingen in tentenkampen. *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 21. 11. 2012 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z:

<http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2012Z19996&did=2012D43530>.

⁸¹ TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie Fritsma over een opt-out op het gebied van immigratie en asiel. *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 29. 11. 2012 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z:

<http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2012Z20689&did=2012D44834>.

nebo páchají trestnou činnost. Fritsma vyzýval vládu k opuštění tohoto záměru. Návrh byl opět nepřijat stejným poměrem jako předchozí návrh, jelikož pro něj hlasovali pouze zástupci Strany pro svobodu.⁸²

V říjnu 2013 Fritsma upozorňoval vládu na přetrvávající problém s nelegálními přistěhovalci a žádal jí, aby neomezovala institut takzvaného zadržení a vyhoštění a pravomoc policie v této oblasti rozdělila ještě na instituci Dienst Terugkeer & Vertrek, která má zajišťovat profesionální a humánní návrat cizinců do jejich vlasti. Pro tento návrh nehlasoval nikdo, kromě patnácti poslanců Strany pro svobodu.⁸³ V ten samý měsíc pak ještě jednou žádal, společně s Michielem de Graafem (také PVV), vládu o opt-out pro azylovou a přistěhovaleckou politiku. Opět se stejným výsledkem jako v předchozím roce.⁸⁴

Udej si svého Východoevropana

V roce 2012 vyvolal Geert Wilders další mezinárodní rozruch v oblasti imigrace a integrace. V tomto případě se nejednalo o imigranty z muslimských zemí, ale o ty z východní Evropy. Dne 8. února 2012 spustil internetovou stránku, kde si mohli Nizozemci stěžovat na přistěhovalce ze střední a východní Evropy.⁸⁵ Na této webové stránce www.meldpuntmiddenenoosteuropeanen.nl se PVV přímo ptala: „*Máte problémy s lidmi ze střední a východní Evropy? Ztratili jste práci kvůli Polákovi, Bulharovi, Rumunovi nebo jinému Východoevropanovi? Chceme to vědět.*“⁸⁶

Během prvních dní se na stránkách objevilo okolo 14 tisíc stížností.⁸⁷ Stránka však vyvolala vlnu kritiky jak na domácí půdě, tak v zahraničí. Na domácí politické

⁸² TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie Fritsma over een nieuwe pardonregeling. TWEEDE Tweede Kamer der Staten-Generaal [online]. 29. 11. 2012 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2012Z20688&did=2012D44833>.

⁸³ TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie van het lid Fritsma over het niet beperken van vreemdelingendetentie. Tweede Kamer der Staten-Generaal [online]. 15. 10. 2013 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2013Z19819&did=2013D40871>.

⁸⁴ TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie van het lid Fritsma c.s. over een opt-out op het gebied van immigratie en asiel. Tweede Kamer der Staten-Generaal [online]. 3. 10. 2013 [cit. 18. 4. 2014].

Dostupné z: <http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2013Z18783&did=2013D38901>.

⁸⁵ PVV-meldpunt Midden- en Oost-Europeanen. Europa Nu [online]. 9. 12. 2013 [cit. 19. 4. 2014]. Dostupné z: http://www.europa-nu.nl/id/viwzpxkok88o/pvv_meldpunt_midden_en_oost_europeanen.

⁸⁶ ČTK. Udávejte Poláky a Rumuny, radí Nizozemcům Wilders. Denik.cz [online]. 10. 2. 2012

[cit. 19. 4. 2014]. Dostupné z: http://www.denik.cz/ze_sveta/udavejte-polaky-a-rumuny-radi-nizozemcum-wilders.html.

⁸⁷ REDACTIE. 'Na één dag al 14.000 klachten bij meldpunt PVV'. AD.nl [online]. 9. 2. 2012 [cit. 18. 4. 2014].

Dostupné z: <http://www.ad.nl/ad/nl/1012/Nederland/article/detail/3167940/2012/02/09/Na-een-dag-al-14-000-klachten-bij-meldpunt-PVV.dhtml>.

scéně byl Wilders kritizován za špatný mediální obraz Nizozemska, který vysílá do světa. Premiér Rutte se veřejně distancoval od této stránky.

V zahraničí vyvolala stránka kritiku hlavně mezi zeměmi, jejichž občané zde byli zmíněni. Velvyslanci z České republiky, Polska, Slovenska, Maďarska, Rumunska, Litvy, Lotyšska, Estonska a Slovinska poslali premiéru Ruttemu otevřený dopis, ve kterém zdůrazňují, že tato stránka je diskriminující a ponižující a může ztížit spolupráci s Nizozemskem.⁸⁸

Tato stránka byla v prosinci 2012 ještě v provozu a zaznamenala více než 40 tisíc stížností.⁸⁹ V současné době (duben 2014) je již tato stránka mimo provoz a je přesměrována na stránky Strany pro svobodu.

Shrnutí

Mezi lety 2006 a 2013 podala Strana pro svobodu prostřednictvím několika svých stoupenců v čele s Geertem Wildersem mnoho návrhů na hlasování o ekonomických i imigračních otázkách. V otázce návrhů zákonů zaznamenala největší úspěch strana v roce 2012, kdy jako tichá podpora vlády téměř docílila přijetí zákona o zákazu nošení burek. Vlastní vinou, neshodě na již dříve schváleném schodku státního rozpočtu, však tento zákon upadl prozatím do pozadí.

Množstvím příkladů návrhů v obou otázkách zde byla ilustrována důležitost, s jakou přistupuje strana PVV k ekonomickému a imigračnímu problému. Dle četnosti výskytu lze tedy říci, že důležitějším se pro Stranu pro svobodu jeví otázka imigrace a integrace než otázka ekonomického liberalismu. Zároveň nelze říci, že by bylo téma integrace a imigrace využíváno pro prosazování návrhů v oblasti ekonomických cílů, jelikož ty nejsou tak frekventované a navíc jsou vždy přehlasovány ostatními stranami, takže jejich úspěšnost je na rozdíl od imigračních a integračních návrhů mizivá.

Názorně zde bylo také demonstrováno, že v pokusu plnit body *Imigračního plánu* z roku 2006 strana PVV plně selhává, neboť veškeré její návrhy spojené s integračními a imigračními opatřeními byly zamítnuty.

⁸⁸ PVV-meldpunt Midden- en Oost-Europeanen. *Europa Nu* [online]. 9. 12. 2013 [cit. 19. 4. 2014]. Dostupné z: http://www.europa-nu.nl/id/viwzpxkok88o/pvv_meldpunt_midden_en_oost_europeanen.

⁸⁹ ANP. 40.000 klachten bij PVV-meldpunt over Polen. *Volkskrant* [online]. 13. 12. 2012 [cit. 19. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/11018/PVV/article/detail/3362774/2012/12/13/40-000-klachten-bij-PVV-meldpunt-over-Polen.dhtml>.

V oblasti upozorňování na jeden ze svých programových pilířů, integraci a imigraci, vynikají v tomto případě dvě události. V roce 2008 uveřejnění krátkého protiislámského snímku *Fitna* a v roce 2012 spuštění stránek www.meldpuntmiddenenoosteuropeanen.nl (nyní přesměrované). Oba tyto činy vyvolaly velkou odezvu široké veřejnosti nejen v Evropě. Wilders tím dosáhl jistého úspěchu, neboť získal pozornost pro sebe i svoji stranu.

Ačkoliv jsou ekonomický liberalismus, bezpečnost, prosperita a důrazná rétorika proti Evropské unii důležitými tématy, zůstává v centru Wildersovy politické orientace islám a s ním spojená integrace a imigrace. Není proti muslimům, ale proti islámu, který prezentuje jako násilnickou ideologii.⁹⁰ „*Neříkám, že každý muslim v Nizozemsku je kriminálník nebo terorista. Víme, že většina není. Ale je zde dobrý důvod pro zastavení imigrace, protože čím větší bude příliv muslimů do Nizozemska, tím více poroste síla islámské kultury a tím více se změní kultura naší společnosti.*“⁹¹ Proto je podle něj třeba zastavit imigraci hlavně z islámských zemí a tomuto tématu věnuje stěžejní část své politické agendy a rétoriky, kterou působí na své voliče.

---

⁹⁰ CHERRIBI, Sam. *In the House of War: Dutch Islam Observed*. USA: Oxford University Press, 2012, 290 str., str. 208.

⁹¹ Tamtéž, str. 208.

Voliči Strany pro svobodu

Když v roce 2006 zakládal Geert Wilders stranu PVV měl, co se týká voličů, dobrou základnu, kterou mu připravil tehdy již zesnulý Pim Fortuyn. Ten ve své pravicově orientované straně List Pima Fortuyna (Lijst Pim Fortuyn) zaujal podobná stanoviska v sociálních a imigračních otázkách jako později Geert Wilders. Stejně jako on silně kritizoval multikulturalismus a islám. Fortuyn uvedl v roce 2000 do celostátního politického diskurzu takzvaný národní populismus, který měl a má velkou přitažlivost pro voliče.⁹² Tato ostrá rétorika ho později v roce 2002 stála život, když jeho vrah Volkert van der Graaf řekl, že chtěl zastavit očerňování muslimských obyvatel Nizozemska. Po smrti tohoto charismatického vůdce začala strana LPF velmi rychle ztrácet svoji popularitu a voliči hledali podobně smýšlejícího politika, jimž se v roce 2006 stal Geert Wilders. Podle průzkumů přišlo až 30 % voličů PVV ze strany LPF.⁹³ Další část voličské základny tvoří bývalí voliči strany VVD (přibližně 22 %).⁹⁴

Ve svých prvních volbách do dolní komory v roce 2006 získala strana 579 490 hlasů (5,9 % všech hlasů).⁹⁵ Poté, co se strana začala etablovat na politické scéně, byly na rok 2010 vypsány předčasné volby. Svým působením a rozšiřující se volební základnou, si strana zajistila v těchto volbách dosud rekordní počet voličů, 1 453 944, což představovalo 15,5 % všech voličů.⁹⁶ Pád vlády v roce 2012, který zavinila právě strana PVV, mohl přinutit některé její voliče k tomu, aby zvážili hlasování pro PVV. Strana získala o 5,37 procentních bodů méně než v roce 2010, což znamenalo ztrátu 9 křesel a přes půl milionu hlasů (celkem hlasovalo pro stranu 950 263).⁹⁷

⁹² SLEEGERS, Fleur: *In debat over Nederland veranderingen in het discours over de multiculturele samenleving en nationale identiteit*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2007, 96 str., str. 35.

⁹³ GROEN, Janny a Annieke KRANENBERG. Wilders scoort bij hoger opgeleide kiezer: (De Volkskrant, vrijdag 20 februari 2009). TNS NIPO. *TNS NIPO* [online]. 20. 2. 2009 [cit. 19. 4. 2014]. Dostupné z: [http://www.tns-nipo.com/nieuws/nieuwsberichten/wilders-scoort-bij-hoger-opgeleide-kiezer-\(de-volk/](http://www.tns-nipo.com/nieuws/nieuwsberichten/wilders-scoort-bij-hoger-opgeleide-kiezer-(de-volk/).

⁹⁴ Tamtéž.

⁹⁵ Tweede Kamerverkiezingen 2006 (uitslag). PARLEMENTAIRE DOCUMENTATIE CENTRUM VAN DE UNIVERSITEIT LEIDEN. *Parlement & Politiek* [online]. 2014 [cit. 20. 4. 2014]. Dostupné z: http://www.parlement.com/id/vifwepx4awo1/tweede_kamerverkiezingen_2010_uitslag.

⁹⁶ Tweede Kamerverkiezingen 2010 (uitslag). PARLEMENTAIRE DOCUMENTATIE CENTRUM VAN DE UNIVERSITEIT LEIDEN. *Parlement & Politiek* [online]. 2014 [cit. 20. 4. 2014]. Dostupné z: http://www.parlement.com/id/vifwepx4awo1/tweede_kamerverkiezingen_2010_uitslag.

⁹⁷ BIJLAGE persbericht 17 september 2012: Uitslag Tweede Kamerverkiezing 12 september 2012. *Rijksoverheid* [online]. 17. 9. 2012 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/richtlijnen/2012/09/17/bijlage-bij-persbericht-17-september-2012-uitslag-tweede-kamerverkiezing-2012/bijlage-bij-persbericht-uitslag-tweede-kamerverkiezing-12.pdf>.

Profil voliče PVV

Podle průzkumu TNS NIPO, nizozemské agentury na průzkum trhu, přitahuje Wildersova strana stále více voličů s vyšším vzděláním. Průzkum byl prováděn v roce 2009 a vyplývá z něj, že takto vzdělaní voliči jsou přitahováni názory strany z důvodu svobody projevu, která je podle nich ohrožena rostoucí mírou islamizace.

Při volbách do dolní komory parlamentu bylo 9 % procent z celkového počtu voličů PVV vysokoškolsky vzděláno. V roce 2009 to bylo 13 % a mezi nově rozhodnutými voliči je to až 16 % (14 % vyšší odborné školy, 2 % univerzity).⁹⁸

V roce 2006 byla jedna čtvrtina voličů strany nad 55 let a měla střední či mírně nadprůměrné příjmy. V roce 2009 se poměr voličů nad 55 let zvedl na čtyři z deseti.⁹⁹ Je to pochopitelné, jelikož starší občané neradi mění své zvyky a také se neradi přizpůsobují novým společenským normám. Zároveň byli vychováni v době, kdy země nebyla tolik zaplavena přistěhovalci z různých koutů světa. S rostoucí kriminalitou, která je obecným trendem, pak roste jejich averze k přistěhovalcům, jelikož jejich kriminální činy jsou v médiích všeobecně více reflektováni.

I přes zvyšující se počet voličů s vysokoškolským vzděláním, je průměrný volič strany PVV převážně muž s nižším vzděláním, bydlící v řadovém domku, většinou těžce pracující a ateista.¹⁰⁰ Voliči Strany pro svobodu obvykle bydlí v Severním Brabantu a Limburgu, jakož i v některých částech Zeelandu, Jižním Holandsku, Severním Holandsku a Groningenu.¹⁰¹ Většinou to jsou průmyslové oblasti s průměrnou nízkou vzdělaností obyvatel a se vzrůstající mírou nezaměstnanosti a větší pravděpodobností, že zde budou bydlet přistěhovalci, jelikož je zde levnější bydlení než například v Amsterdamu či Rotterdamu. Obvykle jsou to města, která nejsou centrálně položena, ale nachází se při pobřeží (Den Helder – sever Severního Holandska), při hranicích s Belgií (Helmond – jih Severního Brabantu) či při hranicích s Německem (Almelo – severovýchod provincie Overijssel).¹⁰² Podle Chrise Aalbertse, autora knihy *Achter de PVV: waarom burgers op Geert Wilders stemmen*, tyto údaje ukazují voliče

⁹⁸ GROEN, Janny a Annieke KRANENBERG. Wilders scoort bij hoger opgeleide kiezer: (De Volkskrant, vrijdag 20 februari 2009). TNS NIPO. *TNS NIPO* [online]. 20. 2. 2009 [cit. 19. 4. 2014]. Dostupné z: [http://www.tns-nipo.com/nieuws/nieuwsberichten/wilders-scoort-bij-hoger-opgeleide-kiezer-\(de-volk/](http://www.tns-nipo.com/nieuws/nieuwsberichten/wilders-scoort-bij-hoger-opgeleide-kiezer-(de-volk/).

⁹⁹ Tamtéž.

¹⁰⁰ Tamtéž.

¹⁰¹ AALBERTS, Chris. *Achter de PVV: waarom burgers op Geert Wilders stemmen* [online]. 2012, 215 str. [cit. 20. 4. 2014], str. 34.

Dostupné z: http://issuu.com/chrisaalberts/docs/chris_aalberts_-_achter_de_pvv.

¹⁰² Tamtéž, str. 34.

PVV jako spodinu společnosti.¹⁰³ Aalberts také tvrdí, že tito voliči nesledují politiku na denní bázi a tedy se v ní nepříliš dobře orientují. Často hlasují na základě pocitu, který ze strany mají, nikoliv na základě jejího volebního programu.¹⁰⁴ Otázkou zůstává, jestli je tato poslední specifikace odlišuje od voličů ostatních stran, kteří naopak můžou hlasovat pro „svoji“ stranu pouze z tradice či také právě z dojmu, kterým na ně strana působí.

Voliči a téma imigrace

Téma imigrace (a integrace) je jedno z nejdůležitějších témat, které má Strana pro svobodu ve svém programu. Na toto téma mají její voliči různé názory. Jsou zde pravidelní voliči PVV, kteří téma společnosti ignorují, ale existuje jen velmi málo lidí, kteří podporují PVV a nemají vyhraněné názory na imigrační politiku a multikulturalismus. Jen malá skupinka se distancuje od názorů PVV na přistěhovalce, zbytek se s tímto názorem ztotožňuje.¹⁰⁵

V roce 2008 na sebe Wilders strhnul pozornost kontroverzním snímkem *Fitna*, který velmi ovlivnil názor nerozhodnutých či potencionálních voličů. *Fitnu* viděla na internetu většina Nizozemců a většina se s názory prezentovanými ve snímku ztotožnila. Pro Wilderse to znamenalo obrovský úspěch, což potvrdila i agentura pro průzkum veřejného mínění Maurice de Hond. Ta uvedla, že pokud by byly tehdy (hned po uveřejnění snímku) vypsány předčasné volby, tak by strana PVV získala o šest křesel více než ve volbách roku 2006.¹⁰⁶ Strana PVV si tento stoupající trend oblíbenosti mezi občany udržela a v předčasných volbách v roce 2010 získala 24 křesel.

V roce 2012 vyplynulo z průzkumu prováděným institutem ProDemos ve spolupráci s televizním programem *EenVandaag*, že voliči PVV považují téma imigrace za důležitější než téma Evropské unie. „Mezi lidmi, kteří přiznali, že půjdou volit stranu PVV, získalo zostření imigračních zákonů nejvyšší procento (58 %).“¹⁰⁷ Výzkum byl

¹⁰³ AALBERTS, Chris. *Achter de PVV: waarom burgers op Geert Wilders stemmen* [online]. 2012, 215 str. [cit. 20. 4. 2014], str. 34.

Dostupné z: http://issuu.com/chrisaalberts/docs/chris_aalberts_-_achter_de_pvv.

¹⁰⁴ Tamtéž, str. 50.

¹⁰⁵ Tamtéž, str. 123.

¹⁰⁶ ESPOSITO, John L a Ibrahim KALIN. *Islamophobia: the challenge of pluralism in the 21st century*. New York: Oxford University Press, 2011, 236 str., str. 48.

¹⁰⁷ ANP. PVV-stemmers vinden immigratie belangrijker dan Europa. *Volkscrant* [online]. 3. 7. 2012 [cit. 20. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.volkscrant.nl/vk/nl/10637/VK-Dossier-Verkiezingen-van-2012/article/detail/3281099/2012/07/03/PVV-stemmers-vinden-immigratie-belangrijker-dan-Europa.dhtml>.

prováděn mezi 28 000 lidmi, kteří vyplnili dotazník na stránkách EenVandaag Opiniepanel, z nichž 3355 lidí potvrdilo, že půjdou volit stranu PVV. Za druhé nejdůležitější téma pak považují voliči PVV omezení rozvojové pomoci (57 %).

V tomtéž roce agentura pro výzkum veřejného mínění Maurice de Hond provedla průzkum *Reakce na islám v Nizozemsku*.¹⁰⁸ Pro tento účel použila reprezentativní vzorek 1900 voličů různých politických stran, různého vyznání, věku a pohlaví. Výsledek tohoto průzkumu byl jasný. Postoj Nizozemců k imigraci občanů z islámských zemí je negativní. Geert Wilders k tomu dodal „*Výsledky jsou jasné. Nizozemsko má dost islámu. Budu konfrontovat vládu s touto skutečností a požadovat, aby se konečně zastavila islamizace Nizozemí. Dlouho se myslelo, že anti-islámské myšlenky jsou extremistické. Nyní se zdá, že takto smýšlí většina našich lidí.*“¹⁰⁹

V průzkumu *Reakce na islám v Nizozemsku* bylo 99 % voličů PVV proti tvrzení, že islám obohacuje Nizozemsko.¹¹⁰ Také v otázce „*Myslíte si, že by se v Nizozemsku měla úplně zakázat imigrace z islámských zemí?*“ se 100 % dotázaných voličů PVV vyjádřilo, že jsou pro toto úplné zakázání. V neposlední řadě 97 % voličů PVV vyslovilo souhlas se zakázáním dalšího stavění mešit na území Nizozemska.¹¹¹

V září roku 2012 byly však vypsány také nové volby a strana PVV utrpěla podle Geerta Wilderse drtivou porážku. Ještě týden před volbami se podle průzkumů pohyboval okolo 18 křesel, ale ve výsledku obdržel pouze 15. „*To je přesně ten moment, kdy se ptáte, proč to všechno děláte? Bolí to hodně.*“¹¹² Wilders si myslel, že jeho strana se stala obětním beránkem bitvy mezi VVD a PvdA, kdy lidé hlasovali strategicky pro VVD (vítěz voleb) na úkor strany PVV.¹¹³ Vnitřní rozruch ve straně spojený s jeho osobou nepovažoval za možné příčiny prohry jeho strany, i přesto, že nestabilní strana může odlákat určité množství voličů. Nejpravděpodobnější variantou se jeví, že svůj volební program 2012 postavil hlavně na boji proti Bruselu, nikoli proti

¹⁰⁸ PEIL.NL. Reactie op Islam in Nederland. PARTIJ VOOR DE VRIJHEID. PVV [online]. 1. 6. 2013 [cit. 20. 4. 2014]. Dostupné z: http://www.pvv.nl/images/stories/Reactie_op_Islam_in_Nederland.pdf.

¹⁰⁹ PARLEMENTAIRE REDACTIE VAN DE TELEGRAAF. Stop bouw moskeeën. *De Telegraaf* [online]. 1. 6. 2013 [cit. 20. 4. 2014]. Dostupné z: http://www.telegraaf.nl/binnenland/21613784/_Stop_bouw_moskeeen_.html.

¹¹⁰ PEIL.NL. Reactie op Islam in Nederland. PARTIJ VOOR DE VRIJHEID. PVV [online]. 1. 6. 2013 [cit. 20. 4. 2014]. Dostupné z: http://www.pvv.nl/images/stories/Reactie_op_Islam_in_Nederland.pdf.

¹¹¹ Tamtéž.

¹¹² DEONDERNEMER.NL. Verkiezingen 2012: Wilders verliest voor het eerst. *Deondernemer.nl* [online]. 13. 9. 2012 [cit. 20. 4. 2014].

Dostupné z: <http://www.deondernemer.nl/deondernemer/646704/Wilders-verliest-voor-het-eerst.html>.

¹¹³ Tamtéž.

imigraci jako v předchozích volbách.¹¹⁴ Brusel není tak palčivý problém, jako to co se děje „za vaším plotem“. Mnoho obyvatel žijících v oblastech, které jsou silně osídleny přistěhovalci, například čtvrti v Den Haagu, raději hlasuje pro radikálnější politiku v této oblasti než pro radikálnější politiku proti vzdálenému Bruselu.

Agentura pro výzkum veřejného mínění Maurice de Hond provádí výzkum oblíbenosti stran v průběhu let opakovaně. Koncem března 2014 vyšlo díky dalšímu průzkumu najevo, že kdyby se teď uskutečnily volby do dolní komory parlamentu, získala by Wildersova strana přibližně 29 křesel.¹¹⁵ Tento vzestup má za následek opětovné vrácení se k otázce imigrace a integrace, neboť začátkem března 2014 Wilders ostře vystoupil proti přistěhovalcům z Maroka. Opět se v projevech v dolní komoře vrátil k omezení přistěhovalectví a podpoře návratu do vlasti.¹¹⁶ Tento obrat a nárůst počtu křesel, které by strana získala, jasně ukazuje preference voličů Strany pro svobodu v otázce volby zásadních témat, podle nichž se rozhodují při hlasování.

Shrnutí

Převážná většina voličů PVV má vyhraněný názor na politiku strany v otázce imigrace a integrace a tato většina se s politikou strany PVV ztotožňuje. Zároveň bylo zjištěno, že postoj strany k této problematice ovlivňuje také chování voličů. V letech 2006 – 2010 kdy byla politika a rétorika strany obrácena proti imigraci občanů z muslimských zemí, získala tato strana nejvíce podpory, což se projevilo v roce 2010 při předčasných volbách. V roce 2008 Wilders uveřejnil svůj snímek *Fitna* a tím ubezpečil své voliče, že to s bojem proti imigraci muslimů myslí vážně a jejich důvěru si tedy v následujících volbách zaslouží.

V předčasných volbách 2012, které Wilders zapříčil a pro které si jako hlavní bod programu vybral boj proti Evropské unii, již takovou podporu nezískal, protože

¹¹⁴ HOGERVORST, Leonie. Verkiezingen Nederland: centrum zuigt uitersten leeg. *Dewereldmorgen.be* [online]. 13. 9. 2012 [cit. 20. 4. 2014].

Dostupné z: [http://www.dewereldmorgen.be/artikels/2012/09/13/verkiezingen-nederland-centrum-zuigt-
uitersten-leeg](http://www.dewereldmorgen.be/artikels/2012/09/13/verkiezingen-nederland-centrum-zuigt-uitersten-leeg).

¹¹⁵ DE TELEGRAAF. VVD en PvdA krabbelen op in peiling. *De Telegraaf* [online]. 23. 2. 2014 [cit. 20. 4. 2014].

Dostupné z: http://www.telegraaf.nl/binnenland/22325288/_VVD_en_PvdA_beter_in_peiling_.html.

¹¹⁶ REDACTIE. Wilders blijft bij uitspraken over Marokkanen. *Volkskrant* [online]. 22. 3. 2014 [cit. 21. 4. 2014].

Dostupné z: [http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2686/Binnenland/article/detail/3620779/2014/03/22/Wilders-
blijft-bij-uitspraken-over-Marokkanen.dhtml](http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2686/Binnenland/article/detail/3620779/2014/03/22/Wilders-blijft-bij-uitspraken-over-Marokkanen.dhtml).

voliči ztratili důvěru v jeho stranu, v jeho boj proti imigraci a téma boje proti Bruselu nepovažovali za tak palčivé.

Po prohraných volbách a zvolení špatného klíčového bodu programu se strana opět vrátila k otázce imigrace a integrace, což se ukázalo jako správný krok k získání ztracené voličské základny. V březnu 2014 by Strana pro svobodu získala díky této rétorice nejvíce křesel a stala by se tak vítězem voleb.

Závěr

Cílem této práce bylo stanovit současnou vizi Strany pro svobodu (PVV) v otázce imigrace a přístupu k imigrantům s důrazem na takzvaný *Imigrační plán*, který má strana ve svém programu jako jeden z nejdůležitějších bodů. Bylo prokázáno, že se strana a její čelní představitelé neodchylují od základního schématu, který si stanovili při založení strany již v roce 2006. Ačkoli se vize strany v této otázce postupem času mírně vyvíjela a radikalizovala, je pro ně otázka imigrace a integrace stále palčivým problémem nejvyšší priority. Současná vize tedy spočívá v úplném zastavení imigrace občanů z muslimských zemí, omezení projevů muslimských obyvatel (nošení burek, stavění mešit), trestání nelegálního pobytu a vyhoštění všech cizinců, kteří spáchali trestný čin.

V rámci aktivní politiky v oblasti imigrace a integrace a s přihlédnutím na *Imigrační plán* je nutno konstatovat, že v praxi se jeho body plnit nedaří. Strana pro svobodu se především prostřednictvím Geerta Wilderse a Sietse Fritsmy snaží podávat návrhy na změny zákonů či návrhy na hlasování o jejich změnách, ale ve většině případů zůstává v těchto hlasováních osamocena a nedaří se jí prosadit jediný návrh. Strana pro svobodu je tak viděna jako strana, se kterou nechce nikdo spolupracovat, neboť její návrhy jsou příliš radikální a příliš se odchyľují od směru ostatních stran.

Hypotéza, která byla zkoumána v této práci, se na základě zjištěných faktů, nepotvrdila. Strana pro svobodu, ačkoli je velkou zastánkyní ekonomického liberalismu, nepoužívá líbivější a populárnější téma imigrace k získání křesel v dolní komoře parlamentu pro prosazování ekonomických témat. Z projevů v parlamentu, ale i veřejných projevů a akcí, jakým bylo například natočení snímku *Fitna* či spuštění stránek pro stížnosti na obyvatele z východní a střední Evropy, je zřejmé, že strana PVV má boj proti přistěhovalectví na prvním místě ve svém politickém programu.

Negativní postoj strany k imigrantům tak není pouze rétorikou strany, ale cíleným, dlouhodobým a prakticky uskutečňovaným záměrem pro zpřísnění imigrační a integrační politiky Nizozemska.

Jednou z otázek, kterou měla tato práce zodpovědět, byla také otázka, zda postoj strany k problému imigrace ovlivňuje volitelnost strany mezi jejími voliči. Volitelností strany bylo zde myšleno, jestli jsou voliči této straně věrni i pokud nebude ve volebním programu považovat téma imigrace a integrace za rozhodující. To se ukázalo jako zásadní, neboť na krátké období pro volební program 2012 na toto čelní místo umístila

strana PVV boj proti Evropské unii. Výsledky voleb však jasně ukázaly, že toto téma nebylo klíčové pro voliče Strany pro svobodu. Strana PVV tak utřžila podle Wilderse bolestivou prohru. Zároveň však Wilders také poznamenal, že Strana pro svobodu má nejlepší teprve před sebou.

Summary

The aim of the bachelor thesis was to find out if the Party for Freedom stayed during the years with its anti-immigration program and attitude, which were settled at the very beginning of its existence. The problem connected with this issue was that the party PVV would like obtain seats in parliament. Here, in parliament, PVV wants to pursue its goals especially in the area of economy, not in the area of immigration. The other aim of this thesis was to find out whether the voters would change their minds when the party would change its approach to the immigration question.

In the first case it was proved that PVV stayed with its anti-immigration attitude (with little change in 2012). This was proved by research in the motions by members of PVV. The number of anti-immigration was significantly higher than economical motions, so the hypothesis of this thesis was shown as wrong.

In the second case was proved that the change of subject of election program is crucial for the voters of PVV. For very short period in 2012 was PVV oriented against EU and it led into decreasing number of voters.

Použitá literatura

Primární zdroje

CENTRAAL BUREAU VOOR DE STATISTIEK. Bevolking; kerncijfers. CENTRAAL BUREAU VOOR DE STATISTIEK. *CBS StatLine* [online]. 21. 10. 2013 [cit. 20. 3. 2014]. Dostupné z:

[http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=37296ned&D1=a&D2=0,10,20,30,40,50,60,\(1-1\),1&HD=130605-0924&HDR=G1&STB=T](http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=37296ned&D1=a&D2=0,10,20,30,40,50,60,(1-1),1&HD=130605-0924&HDR=G1&STB=T).

Kansspelbelasting. *Belastingdienst* [online]. 2013 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: http://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/overige_belastingen/kansspelbelasting/kansspel_belasting/kansspelbelasting.

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID. De agenda van hoop en optimisme: Een tijd om te kiezen: PVV 2010-2015. *PVV* [online]. 2010 [cit. 17. 4. 2014]. Dostupné z: http://www.pvv.nl/images/stories/Webversie_VerkiezingsProgrammaPVV.pdf.

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID. Hún Brussel, óns Nederland: Verkiezingsprogramma 2012 - 2017. *PVV* [online]. 2012 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.pvv.nl/images/stories/verkiezingen2012/VerkiezingsProgramma-PVV-2012-final-web.pdf>.

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID. Klare wijn. *PVV* [online]. 2006 [cit. 20. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.pvv.nl/index.php/component/content/article.html?id=706:klare-wijn>.

Rutte biedt ontslag kabinet aan. *Rijksoverheid* [online]. 23. 4. 2012 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.rijksoverheid.nl/nieuws/2012/04/23/kabinet-biedt-ontslag-aan.html>.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie Wilders over het nemen van immigratiebeperkende maatregelen. *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online].

20. 5. 2010 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z:

<http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2010Z08652&did=2010D2350>.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie Wilders over bewerkstelligen dat de Koning geen deel meer uitmaakt van de regering. *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 27. 10. 2010 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z:

<http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2010Z15383&did=2010D4167>.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie Wilders over geen cent meer voor Griekenland. *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 19. 5. 2011 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z:

<http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2011Z10517&did=2011D2608>.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie Wilders over een raadgevend referendum over steun aan zwakke landen. *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 22. 9. 2011 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z:

<http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2011Z18311&did=2011D4563>.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie Wilders over het opgeven van de Zweedse nationaliteit door staatssecretaris Veldhuijzen van Zanten. *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 27. 10. 2010 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z:

<http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2010Z15384&did=2010D4168>.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie van het lid Fritsma over afzien van alle huurverhogingen boven op de inflatie. *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 13. 2. 2013 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z:

<http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2013Z02958&did=2013D0618>.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie van het lid Wilders over het gebruiken van het budget voor ontwikkelingshulp voor lastenverlichting. *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 6. 3. 2013 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z:

<http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2013Z04345&did=2013D0900>.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie van het lid Wilders over geen lastenverzwaring maar lastenverlichting voor burgers en bedrijven . *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 26. 6. 2013 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z:

<http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2013Z13439&did=2013D2747>.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie van het lid Fritsma over geen voorkeursbehandeling voor vreemdelingen in tentenkampen. *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 21. 11. 2012 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z:

<http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2012Z19996&did=2012D4350>.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie Fritsma over een opt-out op het gebied van immigratie en asiel. *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 29. 11. 2012 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z:

<http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2012Z20689&did=2012D4484>.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie Fritsma over een nieuwe pardonregeling. *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 29. 11. 2012 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z:

<http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2012Z20688&did=2012D4483>.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie van het lid Fritsma over het niet beperken van vreemdelingendetentie. *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 15. 10. 2013 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z:

<http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2013Z19819&did=2013D4081>.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. Motie van het lid Fritsma c.s. over een opt-out op het gebied van immigratie en asiel. *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 3. 10. 2013 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z:

<http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2013Z18783&did=2013D3891>.

Vreemdelingenwet 2000. OVERHEID. *Overheid.nl* [online]. 2000, 19. 3. 2014 [cit. 25. 3. 2014]. Dostupné z:

http://wetten.overheid.nl/BWBR0011823/geldigheidsdatum_19-03-2014.

Wet inburgering. OVERHEID. *Overheid.nl* [online]. 2006, 31. 3. 2014 [cit. 31. 3. 2014]. Dostupné z: http://wetten.overheid.nl/BWBR0020611/geldigheidsdatum_31-03-2014.

WILDERS, Geert. Financieel jaarverslag van het Rijk 2009 (32 360 Nr. 7). *Tweede Kamer der Staten-Generaal* [online]. 20. 5. 2010 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2010Z08652&did=2010D2350>.

WILDERS, Geert a Sietse FRITSMA. PVV-immigratieplan: achttien maatregelen om de stroom ECHT in te dammen. PARTIJ VOOR DE VRIJHEID. *PVV* [online]. 2006 [cit. 17. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.pvv.nl/index.php/7-nieuws/nieuws/205-pvv-immigratieplan-achttien-maatregelen-om-de-stroom-echt-in-te-dammen.html>.

Sekundární zdroje

AALBERTS, Chris. *Achter de PVV: waarom burgers op Geert Wilders stemmen* [online]. 2012, 215 pages [cit. 20. 4. 2014]. ISBN 978-905-9726-857. Dostupné z: http://issuu.com/chrisaalberts/docs/chris_aalberts_-_achter_de_pvv.

ANP. 40.000 klachten bij PVV-meldpunt over Polen. *Volkskrant* [online]. 13. 12. 2012 [cit. 19. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/11018/PVV/article/detail/3362774/2012/12/13/40-000-klachten-bij-PVV-meldpunt-over-Polen.dhtml>.

ANP. PVV-stemmers vinden immigratie belangrijker dan Europa. *Volkskrant* [online]. 3. 7. 2012 [cit. 20. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/10637/VK-Dossier-Verkiezingen-van-2012/article/detail/3281099/2012/07/03/PVV-stemmers-vinden-immigratie-belangrijker-dan-Europa.dhtml>.

BBC. Dutch ex-MP retains citizenship. *BBC NEWS* [online]. 27. 6. 2006 [cit. 12. 4. 2014]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/5120846.stm>.

BBC. Dutch MPs back immigrant amnesty. *BBC NEWS* [online]. 2007, 12. 6. 2007 [cit. 19. 4. 2014]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/6746225.stm>.

BIJLAGE persbericht 17 september 2012: Uitslag Tweede Kamerverkiezing 12 september 2012. *Rijksoverheid* [online]. 17. 9. 2012 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/richtlijnen/2012/09/17/bijlage-bij-persbericht-17-september-2012-uitslag-tweede-kamerverkiezing-2012/bijlage-bij-persbericht-uitslag-tweede-kamerverkiezing-12.pdf>.

ČTK. V burce ani helmě už chodit nesmíte, navrhuje v novém zákoně nizozemská vláda. *IHNED* [online]. 28. 1. 2012 [cit. 19. 4. 2014]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-54547360-v-burce-ani-helme-uz-chodit-nesmite-navrhuje-v-novem-zakone-nizozemska-vlada>.

ČTK. Udávejte Poláky a Rumuny, radí Nizozemcům Wilders. *Deník.cz* [online]. 10. 2. 2012 [cit. 19. 4. 2014]. Dostupné z: http://www.denik.cz/ze_sveta/udavejte-polaky-a-rumuny-radi-nizozemcum-wilders.html.

DE KIESRAAD. Proces-verbaal van de zitting van het centraal stembureau tot het vaststellen van de uitslag van de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer. *De Kiesraad* [online]. 27. 11. 2006 [cit. 12. 4. 2014]. 179 str., Dostupné z: https://www.kiesraad.nl/sites/default/files/Proces-verbaal_Tweede_Kamer_2006.pdf.

DEONDERNEMER.NL. Verkiezingen 2012: Wilders verliest voor het eerst. *Deondernemer.nl* [online]. 13. 9. 2012 [cit. 20. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.deondernemer.nl/deondernemer/646704/Wilders-verliest-voor-het-eerst.html>

DE TELEGRAAF. VVD en PvdA krabbelen op in peiling. *De Telegraaf* [online]. 23. 2. 2014 [cit. 20. 4. 2014]. Dostupné z: http://www.telegraaf.nl/binnenland/22325288/_VVD_en_PvdA_beter_in_peiling_.html.

DOESSCHATE, Jan Willen ten. *Asielbeleid en belangen: het Nederlandse toelatingsbeleid ten aanzien van vluchtelingen in de jaren 1968-1982*. Hilversum: Verloren, 1993. 249 str., ISBN 9789065503732.

ESPOSITO, John L a Ibrahim KALIN. *Islamophobia: the challenge of pluralism in the 21st century*. New York: OUP, 2011, 236 str., ISBN 9780199753659.

Film Wilders op internet gezet (video). *NU* [online]. 28. 3. 2008 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.nu.nl/algemeen/1499739/film-wilders-op-internet-gezet-video.html>.

Geert Wilders - CV: Biografie. PARTIJ VOOR DE VRIJHEID. *PVV* [online]. 2008 [cit. 13. 4. 2014]. Dostupné z: <http://pvv.nl/index.php/fracties/tweede-kamer/geert-wilders/curriculum-vitae.html>.

GEURTSSEN, Karen a Boudewijn GEELS. *Undercover bij de PVV: achter de schermen bij de politieke partij van Geert Wilders*. Amsterdam: Sirene, 2010, 165 str., ISBN 9789058315380.

GROEN, Janny a Annieke KRANENBERG. Wilders scoort bij hoger opgeleide kiezer: (De Volkskrant, vrijdag 20 februari 2009). TNS NIPO. *TNS NIPO* [online]. 20. 2. 2009 [cit. 19. 4. 2014]. Dostupné z: [http://www.tns-nipo.com/nieuws/nieuwsberichten/wilders-scoort-bij-hoger-opgeleide-kiezer-\(de-volk/](http://www.tns-nipo.com/nieuws/nieuwsberichten/wilders-scoort-bij-hoger-opgeleide-kiezer-(de-volk/).

HAMMAR, Tomas. *European immigration policy: a comparative study*. Transferred to digital print., paperb. re-issue. Cambridge: Cambridge University Press, 2009. ISBN 9780521124379.

HOGERVORST, Leonie. Verkiezingen Nederland: centrum zuigt uitersten leeg. *Dewereldmorgen.be* [online]. 13. 9. 2012 [cit. 20. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.dewereldmorgen.be/artikels/2012/09/13/verkiezingen-nederland-centrum-zuigt-uitersten-leeg>.

CHERRIBI, Sam. *In the House of War: Dutch Islam Observed*. USA: Oxford University Press, 2012, 290 str., ISBN 978-0199971855.

Inburgering en integratie in Nederland: Strengere eisen inburgering. *De Rijksoverheid* [online]. 2014, 2014 [cit. 27. 3. 2014]. Dostupné z: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/inburgering-en-integratie/inburgering-en-integratie-in-nederland>.

INOUCHI, Takashi, BLONDEL, Jean: *Political parties and democracy: contemporary Western Europe and Asia*. 1st ed. New York, NY: Palgrave Macmillan, 2012, 254 str., ISBN 9781137277190.

Kabinet-Rutte II (2012-heden). PARLEMENTAIR DOCUMENTATIE CENTRUM VAN DE UNIVERSITEIT LEIDEN. *Parlement & Politiek* [online]. 2014 [cit. 18. 4. 2014].

Dostupné z: http://www.parlement.com/id/vj47glycfix9/kabinet_rutte_ii_2012_heden.

KUMMELING, H. R. B. M. et al.: Proces-verbaal Tweede Kamerverkiezing 2010. *Kiesraad: Verkiezingsuitslagen* [online]. 15. 6. 2010 [cit. 14. 4. 2014]. Dostupné z: https://www.kiesraad.nl/sites/default/files/Proces-verbaal_uitslag_TK_verkiezing_2010.pdf.

Brinkman stapt uit PVV-fractie. *NU* [online]. 20. 3. 2012 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.nu.nl/politiek/2767819/brinkman-stapt-pvv-fractie.html>.

LPF en Tweede Kamerverkiezingen 2002. PARLEMENTAIR DOCUMENTATIE CENTRUM VAN DE UNIVERSITEIT LEIDEN. *Parlement & Politiek* [online]. 2014 [cit. 10. 4. 2014]. Dostupné z: http://www.parlement.com/id/vh18kxlobhzt/lpf_en_tweede_kamerverkiezingen_2002.

MEETEREN, Masja van et al. Destination Netherlands: History of Immigration and Immigration Policy in the Netherlands. HO, Judy. *Immigrants: acculturation, socioeconomic challenges and cultural psychology*. Spojené státy americké: Nova Science Pub Inc, 2013, 353 str., ISBN 9781628086171.

Nederlands politiek kijkt niet over landsgrenzen. *De Verdieping Trouw* [online]. 12. 12. 2006 [cit. 17. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.trouw.nl/tr/nl/4324/Nieuws/article/detail/1500656/2006/12/12/Nederlands-politiek-kijkt-niet-over-landsgrenzen.dhtml>.

Nizozemská vláda padla kvůli Afghánistánu. *EurActiv* [online]. 22. 2. 2010 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/bezpecnost-a-spravedlnost0/clanek/nizozemska-vlada-padla-kvuli-afghanistanu-007122>.

OECD. *International migration outlook annual report 2008 edition*. 2008 ed. Paříž: Organisation for Economic Co-operation and Development, 2008. ISBN 978-926-4045-651. Dostupné z: <http://www.oecd.org/migration/mig/41255966.pdf>, str. 264.

PARLEMENTAIRE REDACTIE VAN DE TELEGRAAF. Stop bouw moskeeën. *De Telegraaf* [online]. 1. 6. 2013 [cit. 20. 4. 2014]. Dostupné z:

http://www.telegraaf.nl/binnenland/21613784/___Stop_bouw_moskeeen___.html.

Partij voor de Vrijheid (PVV). PARLEMENTAIR DOCUMENTATIE CENTRUM VAN DE UNIVERSITEIT LEIDEN. *Parlement & Politiek* [online]. 2014 [cit. 15. 4. 2014]. Dostupné z:

http://www.parlement.com/id/vhnnmt7m4rqi/partij_voor_de_vrijheid_pvv.

PEIL.NL. Reactie op Islam in Nederland. PARTIJ VOOR DE VRIJHEID. *PVV* [online]. 1. 6. 2013 [cit. 20. 4. 2014]. Dostupné z:

http://www.pvv.nl/images/stories/Reactie_op_Islam_in_Nederland.pdf

PVV-meldpunt Midden- en Oost-Europeanen. *Europa Nu* [online]. 9. 12. 2013 [cit. 19. 4. 2014]. Dostupné z:

http://www.europa-nu.nl/id/viwzpxkok88o/pvv_meldpunt_midden_en_oost_europeanen.

PVV komt met motie tegen Aboutaleb en Albayrak. *Volkskrant* [online]. 24. 2. 2007 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z:

<http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2686/Binnenland/article/detail/836512/2007/02/24/PVV-komt-met-motie-tegen-Aboutaleb-en-Albayrak.dhtml>.

REDACTIE. 'Na één dag al 14.000 klachten bij meldpunt PVV'. *AD.nl* [online]. 9. 2. 2012 [cit. 18. 4. 2014].

Dostupné z: <http://www.ad.nl/ad/nl/1012/Nederland/article/detail/3167940/2012/02/09/Na-eeen-dag-al-14-000-klachten-bij-meldpunt-PVV.dhtml>.

REDACTIE. Wilders blijft bij uitspraken over Marokkanen. *Volkskrant* [online]. 22. 3. 2014 [cit. 21. 4. 2014]. Dostupné z:

<http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2686/Binnenland/article/detail/3620779/2014/03/22/Wilders-blijft-bij-uitspraken-over-Marokkanen.dhtml>.

RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN. Ledentallen Nederlandse politieke partijen per 1 januari 2010, 2011, 2012. *Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen: Rijksuniversiteit Groningen* [online]. 2012 [cit. 15. 4. 2014]. Dostupné z: <http://dnpp.eldoc.ub.rug.nl/FILES/root/Persberichtenledenta/Ledentallenperjanuari2012.pdf>.

SIEGEL, Melissa. Immigration and Social Protection in the Netherlands. *United Nations University*[online]. 8. 8. 2011 [cit. 27. 3. 2014]. Dostupné z: <http://unu.edu/publications/articles/immigration-and-social-protection-in-the-netherlands.html#info>.

SLEEGERS, Fleur: *In debat over Nederland veranderingen in het discours over de multiculturele samenleving en nationale identiteit*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2007, 96 str., ISBN 9789053564479.

SOKOL, Petr. Geert Wilders - tvrdý kritik islámu. *CEVRO: Liberálně-konzervativní akademie* [online]. 18. 6. 2009 [cit. 13. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.cevro.cz/cs/213375-petr-sokol-geert-wilders-tvrdy>.

Tweede Kamerverkiezingen 2006 (uitslag). PARLEMENTAIR DOCUMENTATIE CENTRUM VAN DE UNIVERSITEIT LEIDEN. *Parlement & Politiek* [online]. 2014 [cit. 20. 4. 2014]. Dostupné z: http://www.parlement.com/id/vifwepx4awo1/tweede_kamerverkiezingen_2010_uitslag.

Tweede Kamerverkiezingen 2010 (uitslag). PARLEMENTAIR DOCUMENTATIE CENTRUM VAN DE UNIVERSITEIT LEIDEN. *Parlement & Politiek* [online]. 2014 [cit. 20. 4. 2014]. Dostupné z: http://www.parlement.com/id/vifwepx4awo1/tweede_kamerverkiezingen_2010_uitslag.

VAN DIJCK, Tony. Kabinetsplan aanpak administratieve lasten (29 515 Nr. 232). PVV. *PVV* [online]. 12. 3. 2008 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.pvv.nl/index.php/17-in-de-kamer/moties/948-29-515-kabinetsplan-aanpak-administratieve-lasten-nr-232.html>.

VAN DIJCK, Tony. Spoeeddebat Pensioenen II – Motie. PVV. *PVV* [online]. 17. 3. 2009 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.pvv.nl/index.php/17-in-de-kamer/moties/948-29-515-kabinetsplan-aanpak-administratieve-lasten-nr-232.html>.

VAN DIJCK, Tony. Wijziging van enkele belastingwetten (31 205 Nr. 42). PVV. *PVV* [online]. 21. 11. 2007 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.pvv.nl/index.php/in-de-media/17-in-de-kamer/moties.html?start=55>.

VOLKSKRANT. Wilders vertrekt uit VVD, blijft in Kamer (Gerectificeerd). *Volkskrant* [online]. 3. 9. 2004 [cit. 14. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2844/Archief/archief/article/detail/674372/2004/09/03/Wilders-vertrekt-uit-VVD-blijft-in-Kamer-Gerectificeerd.dhtml>.

VOSSSEN, Koen: *Random Wilders: portret van de PVV*. Amsterdam: Boom, 2013, 311 str., ISBN 9789461055224.

WILDERS, Geert. Nota over de toestand van 's Rijks Financiën (31 200 Nr. 21). PVV. *PVV* [online]. 20. 9. 2007 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.pvv.nl/index.php/17-in-de-kamer/moties/165-31-200-nota-over-de-toestand-van-s-rijks-financinr-21.html>.

WILDERS, Geert. Nota over de toestand van 's Rijks Financiën (31 200 Nr. 25). PVV. *PVV* [online]. 20. 9. 2007 [cit. 18. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.pvv.nl/index.php/17-in-de-kamer/moties/161-31-200-nota-over-de-toestand-van-s-rijks-financinr-25.html>.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Nolanův diagram

Přílohy

Příloha č. 1: Nolanův diagram

Nolanův diagram

